

Samorząd Województwa Wielkopolskiego

**Wojewódzki Urząd Pracy
w Poznaniu**

**Monitoring
zawodów deficytowych i nadwyżkowych
w Wielkopolsce
2007 rok**

SPIS TREŚCI

<i>Wstęp</i>	5
Część diagnostyczna	6
<i>1. Analiza bezrobocia w województwie wielkopolskim</i>	7
1.1 Według grup zawodów	7
1.2 Według zawodów	9
1.3 Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) i w województwie wielkopolskim w 2007r.....	11
<i>2. Nowe rejestracje osób bezrobotnych</i>	11
2.1 Napływ według zawodów	11
2.2 Napływ według grup zawodów	12
<i>3. Oferty pracy</i>	13
3.1 Analiza ofert pracy	13
<i>4. Analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie wielkopolskim</i>	16
4.1 Zawody deficytowe w województwie wielkopolskim	16
4.2 Zawody nadwyżkowe w województwie wielkopolskim.....	18
<i>5. Zawody generujące długotrwale bezrobocie w Wielkopolsce</i>	23
<i>6. Wnioski</i>	24
Część prognostyczna	26
<i>1. Badanie popytu na pracę w 2007 roku</i>	27
1.1 Koncepcja i metoda realizacji badania	27
1.2 Badanie popytu na pracę w wielkopolskich przedsiębiorstwach	28
1.3 Osoby pracujące	29
1.4 Wolne miejsca pracy	32
1.5 Nowo utworzone miejsca pracy	35
<i>2. Zapotrzebowanie na pracowników</i>	37
2.1 W kraju	37
2.2 Za granicą	39

3. Analiza absolwentów szkół województwa wielkopolskiego rocznika 2006/2007.....	39
3.1 Zasadnicze szkoły zawodowe	40
3.2 Licea zawodowe	44
3.3 Technika	45
3.4 Szkoły policealne	48
3.5 Szkoły wyższe	52
3.6 Licea ogólnokształcące i profilowane	54
4. Perspektywa kształcenia w województwie wielkopolskim do 2010 roku	58
4.1 Absolwenci wg typów szkół	58
4.2 Absolwenci wg grup zawodów	60
4.3 Zapotrzebowanie wielkopolskich pracodawców	61
5. Podsumowanie	62

Wstęp

Podstawowym źródłem informacji wykorzystanym w pierwszej, diagnostycznej części raportu były dane statystyczne zawarte w załącznikach 2 i 3 do sprawozdania MPiPS-01 za 2007 rok. Druga część, prognostyczna, sporządzona została w oparciu o:

- dane statystyczne pochodzące z badania popytu na pracę udostępnione przez Główny Urząd Statystyczny,
- przygotowany przez Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu raport pt. „Ocena sytuacji absolwentów szkół województwa wielkopolskiego rocznik 2006/2007 na rynku pracy”,
- przygotowany przez Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu raport dotyczący perspektywnego zapotrzebowania na kadry kwalifikowane w Wielkopolsce wykształcone na poziomie zasadniczej szkoły zawodowej, technikum, szkoły policealnej, kolegium.

Analizą objęto:

- 10 wielkich grup zawodowych (kod 1-cyfrowy),
- 30 dużych grup zawodowych (kod 2-cyfrowy),
- 392 grupy elementarne (kod 4-cyfrowy),
- 1 770 zawodów i specjalności,

określonych w „Klasyfikacji zawodów i specjalności” wprowadzonych Rozporządzeniem Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 8 grudnia 2004 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy oraz zakresu jej stosowania.

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych jest jedną z podstawowych metod obserwacji i analizy rynku pracy. Niniejsze opracowanie zawiera analizę skali i struktury bezrobocia w grupach i zawodach oraz popytu na pracę dla poszczególnych zawodów z punktu widzenia zgłaszanych ofert pracy. Bada także zawody wykazujące deficyt lub nadwyżkę pracowników oraz określa trendy zmian w odniesieniu do kierunków kształcenia na poziomie szkoły oraz szkoleń na poziomie urzędów pracy i innych instytucji szkoleniowych, tak aby wpływały w sposób korzystny na procesy zachodzące na rynku pracy.

Wyłonienie zawodów nadwyżkowych i deficytowych wśród zarejestrowanych bezrobotnych powinno pozwolić na wprowadzenie mechanizmów redukujących negatywne zjawiska na rynku pracy oraz formułowanie istotnych wniosków w stosunku do szkolenia osób bezrobotnych i procesu kształcenia zawodowego. Możliwe stanie się również ustalenie działań optymalizujących dostosowywanie kwalifikacji i umiejętności osób pozostających bez pracy, do wymagań i oczekiwań pracodawców.

Część diagnostyczna

1. Analiza bezrobocia w województwie wielkopolskim

1.1 Według grup zawodów

W końcu 2007r. liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy na terenie województwa wielkopolskiego wyniosła 112 827, w tym:

- 74 192 (tj. 65,8%) to kobiety,
- 67 437 (tj. 59,8%) to osoby długotrwale bezrobotne,
- 36 815 (tj.32,6%) to osoby pozostające bez pracy powyżej 12 miesięcy,
- 5 735 (tj. 5,1%) to osoby bezrobotne będące w okresie do 12 m-cy od dnia ukończenia nauki.

Wśród populacji bezrobotnych 81,2% to osoby posiadające zawód (specjalność). W porównaniu z analogicznym okresem ubiegłego roku liczba bezrobotnych zmniejszyła się o 33,3%, przy jednoczesnym spadku osób z kwalifikacjami do wykonywania zawodu o 31,6%.

Z analizy bezrobocia wynika, że najwyższy odsetek bezrobotnych jest sklasyfikowany w niżej wymienionych dużych grupach zawodowych:

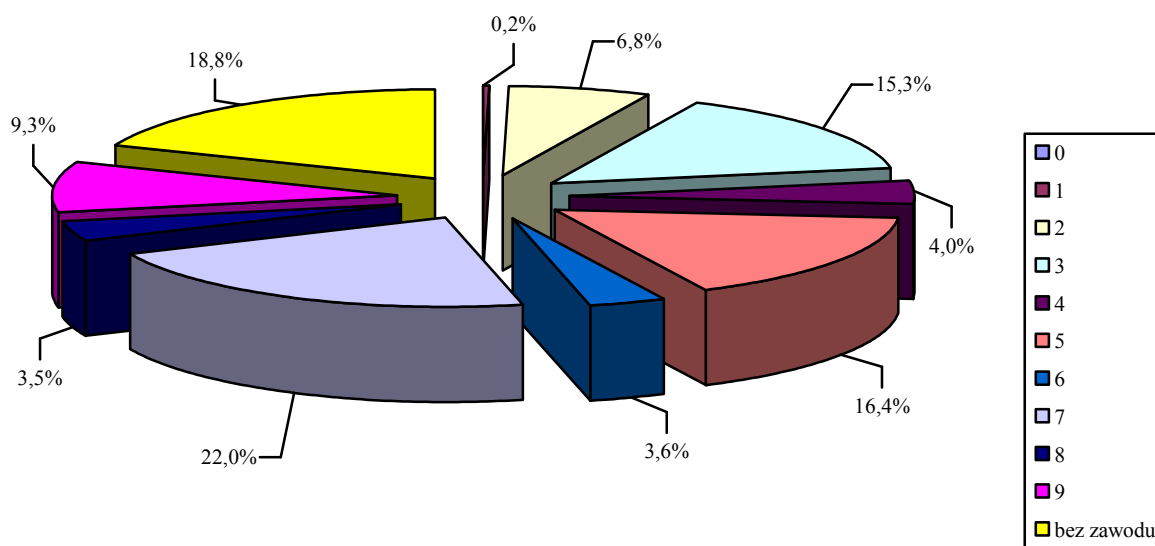
- modelki, sprzedawcy i demonstratorzy – 12,7%,
- pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy (zagregowani w grupach średnich: robotnicy w przetwórstwie spożywczym, robotnicy obróbki drewna, stolarze meblowi i pokrewni, robotnicy produkcji wyrobów włókienniczych, odzieży i pokrewni, robotnicy obróbki skóry) – 11,4%,
- robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń (zagregowani w grupach średnich: formierze odlewniczy, spawacze, blacharze, monterzy konstrukcji metalowych i pokrewni; kowale, ślusarze i pokrewni; mechanicy maszyn i urządzeń; elektrycy; monterzy elektronicy i pokrewni) – 9,4%,
- pracownicy pozostałych specjalności – 7,9%,
- pracownicy usług osobistych i ochrony (zagregowani w grupach średnich stewardzi, konduktorzy i przewodnicy; pracownicy usług domowych i gastronomicznych; pracownicy opieki osobistej i pokrewni; pozostali pracownicy usług osobistych; pracownicy usług ochrony) – 7,4%.

Bezrobotni należący do 5 wymienionych powyżej grup stanowią prawie połowę wszystkich osób zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy.

Struktura bezrobotnych wg wielkich grup zawodów w końcu 2007r.

10 wielkich grup zawodowych (kod 1-cyfrowy)	Liczba bezrobotnych wg stanu na koniec 2007r.	Liczba bezrobotnych wg stanu na koniec 2006r.	liczbowy wzrost/spadek 2/3	% wzrost/spadek 2/3
1	2	3	4	5
[0] siły zbrojne	21	42	-21	-50,0
[1] przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	249	304	-55	-18,1
[2] specjaliści	7 700	9 856	-2 156	-21,9
[3] technicy i inny średni personel	17 252	25 063	-7 811	-31,2
[4] pracownicy biurowi	4 553	6 550	-1 997	-30,5
[5] pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	18 454	27 755	-9 301	-33,5
[6] rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	4 080	5 830	-1 750	-30,0
[7] robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	24 869	41 194	-16 325	-39,6
[8] operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	3 952	6 124	-2 172	-35,5
[9] pracownicy przy pracach prostych	10 523	15 432	-4 909	-31,8
bez zawodu	21 174	30 939	-9 765	-31,6
ogółem	112 827	169 089	-56 262	-33,3

Struktura bezrobotnych wg wielkich grup zawodów na dzień 31 grudnia 2007r.

- [0] – siły zbrojne
- [1] – przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy
- [2] – specjaliści
- [3] – technicy i inny średni personel
- [4] – pracownicy biurowi

- [5] – pracownicy usług osobistych i sprzedawcy
- [6] – rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy
- [7] – robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy
- [8] – operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń
- [9] – pracownicy przy pracach prostych

Dla zawodów zgrupowanych w czterocyfrowych grupach elementarnych najliczniej bezrobocie ukształtowało się wśród sprzedawców i demonstratorów – 12,7%. Następnie wśród grup zawodów: pracownicy do spraw finansowych i handlowych gdzie indziej niesklasyfikowani – 3,9%, kucharze – 3,5%, krawcy, kapelusznicy i pokrewni – 3,2%, a także pomoce i sprzątaczkę biurowe, hotelowe i podobne oraz robotnicy przy pracach prostych w przemyśle po 3,0%.

Podobnie jak struktura bezrobocia ogółem kształtuje się struktura **osób bezrobotnych poprzednio pracujących i pozostających bez pracy powyżej 12 m-cy**.

Do grup zawodów o najwyższym odsetku bezrobotnych należą:

- modelki, sprzedawcy i demonstratorzy 15,5% (więcej niż w strukturze bezrobocia o 2,8 punktu proc.),
- pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy 12,4% (więcej o 1,0 punktu),
- pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach 8,6% (więcej o 2,4 punktu),
- pracownicy usług osobistych i ochrony 7,9% (więcej o 0,5 punktu),
- robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń 7,7% (mniej o 1,7 punktu).

Biorąc pod uwagę bezrobotne **osoby zarejestrowane do 12 miesięcy od dnia ukończenia szkoły**, przy uwzględnieniu dużych grup zawodowych, najliczniejszą grupę stanowią pozostali specjaliści (zagregowani w grupach: specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania; prawnicy; archiwiści, bibliotekoznawcy i specjaliści informacji naukowej; specjaliści nauk społecznych i pokrewnych) – 20,6% (15,7% w 2006r.) Następnie: pracownicy pozostałych specjalności – 18,2% (wobec 18,3% w 2006r.), średni personel w zakresie nauk biologicznych i ochrony zdrowia (zagregowani w grupach: technicy nauk biologicznych i rolniczych; średni personel ochrony zdrowia) – 9,4%, modelki sprzedawcy i demonstratorzy – 8,8% oraz pracownicy usług osobistych i ochrony – 8,6%.

1.2 Według zawodów

Na koniec 2007r. najliczniejszą grupę 21 174 osoby tj. 18,8% ogółu bezrobotnych stanowiły osoby nie posiadające żadnych kwalifikacji zawodowych oraz udokumentowanego doświadczenia (kategoria bez zawodu) co powoduje utrudnienie w znalezieniu pracy. Warto zaznaczyć, iż oferty, które przesyłane są do powiatowych urzędów pracy przez pracodawców,

dotyczą przede wszystkim osób, które mają odpowiedni zawód. Równie liczną grupę bezrobotnych stanowili sprzedawcy – 11 367 osób. Następnie wśród bezrobotnych występują takie zawody jak: asystent ekonomiczny (zawód szkolny: technik ekonomista) – 3 313 osób, krawiec – 2 802 osoby, kucharz – 2 610 osób, ślusarz – 2 178 osób, pracownik biurowy (zawód szkolny: technik prac biurowych) – 1 997 osób, robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym – 1 771 osób, szwaczka – 1 718 osób, sprzątaczką – 1 637 osób.

W Wielkopolsce w badanym okresie 5,1% (tj. 5 735 osób) stanowiły osoby **w okresie 12 miesięcy od dnia ukończenia szkoły**. Wśród nich prawie 28% to osoby bez zawodu (w większości są to absolwenci liceów ogólnokształcących bez dodatkowych kursów i kwalifikacji). Następnie: sprzedawca – 361 osób, asystent ekonomiczny (zawód szkolny: technik ekonomista) – 259 osób, handlowiec (zawód szkolny: technik handlowiec) – 179 osób, kucharz małej gastronomii – 170 osób, pedagog¹ – 136 osób, technik żywienia i gospodarstwa domowego – 134 osoby, ekonomista – 119 osób, specjalista administracji publicznej – 116 osób, specjalista do spraw marketingu i handlu – 81 osób, organizator agrobiznesu (zawód szkolny: technik agrobiznesu) – 67 osób.

Ponad 72% zarejestrowanych bezrobotnych absolwentów to kobiety. Zdecydowana większość z nich zarejestrowana jest w wyżej wymienionych zawodach. Mężczyźni natomiast dominują w rejestrach powiatowych urzędów pracy w typowo „męskich” kategoriach zawodowych takich jak mechanik samochodowy, technik mechanik, technik elektronik czy stolarz.

W całej populacji bezrobotnych zamieszkałych na terenie województwa wielkopolskiego na koniec 2007r., 32,6% stanowiły **osoby bezrobotne poprzednio pracujące, pozostające bez pracy dłużej niż 12 miesięcy**. W grupie tej najwięcej bezrobotnych posiada zawód sprzedawcy, tj. 4 982 osoby, następnie: krawiec – 1 076 osób, kucharz – 1 010 osób, asystent ekonomiczny (zawód szkolny: technik ekonomista) – 996, sprzątaczką – 975, robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym – 901, pracownik biurowy (zawód szkolny: technik prac biurowych) – 845, szwaczka – 751, ślusarz – 698. Wśród 36 815 osób poprzednio pracujących, pozostających bez pracy ponad rok, 73,0% stanowiły kobiety. Wyżej wymienione zawody pokrywają się z tymi, które skupiają największą liczbę bezrobotnych kobiet i utrudniają szansę znalezienia zatrudnienia.

---

¹ Od 2006r. zawód ten w strukturze bezrobocia przesunął się z pozycji 12 na 6 (w odniesieniu do zawodów o najwyższej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych)

Mężczyźni przeważają w zawodach: ślusarz, murarz, robotnik budowlany, mechanik samochodów osobowych, technik mechanik, robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym, robotnik gospodarczy, sprzedawca, malarz budowlany, tokarz.

Pełen wykaz omówionych kategorii bezrobotnych według stanu na dzień 31 grudnia 2007r. prezentowany jest w tabeli jako załącznik 1.

1.3 Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) i w województwie wielkopolskim w 2007r.

Analiza struktury bezrobotnych według PKD wykazała, że w końcu 2007r. w urzędach pracy największy odsetek stanowili bezrobotni zatrudnieni wcześniej w branżach:

- przetwórstwo przemysłowe – 26,8%,
- handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego – 23,9%,
- działalność usługowa, komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała – 10,4%,
- administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne – 7,2%,
- budownictwo – 5,9%.

Struktura ofert pracy, sklasyfikowanych w sekcjach PKD, zgłoszonych przez pracodawców do powiatowych urzędów pracy przedstawia się następująco:

- przetwórstwo przemysłowe – 28,0%,
- handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego – 17,3%,
- budownictwo – 12,3%,
- administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenia zdrowotne – 11,5%.

2. Nowe rejestracje osób bezrobotnych

2.1 Napływ według zawodów

W 2007r. do powiatowych urzędów pracy w Wielkopolsce zgłosiło się 197 947 bezrobotnych osób, w tym 105 645 tj. 53,4% kobiet. Liczba osób do 12 miesięcy od dnia ukończenia szkoły, która została wpisana do rejestru osób bezrobotnych wynosiła 29 717.

Wśród wszystkich bezrobotnych rejestrujących się w 2007r. 40 406 osób nie posiadało żadnego zawodu (w tym 57,7% to kobiety). W następnej kolejności rejestrowali się: sprzedawcy – 15 265 osób, asystenci ekonomiczni (zawód szkolny: technik ekonomista) –

6 449 osób, ślusarze – 4 176 osób, kucharze – 3 665 osób, krawcy – 3 560 osób, mechanicy samochodów osobowych – 3 398 osób, technicy mechanicy – 3 199 osób, murarze – 2 872 osoby, pracownicy biurowi (zawód szkolny: technik prac biurowych) – 2 729 osób. Wykaz tych zawodów od ubiegłego roku pozostaje bez zmian.

Rejestrujące się kobiety głównie posiadały kwalifikacje uprawniające do wykonywania zawodu: sprzedawcy – 13 543, asystenta ekonomicznego (zawód szkolny: technik ekonomista) – 5 436, krawca – 3 485, kucharza – 2 636, szwaczki – 2 458, pracownika biurowego (zawód szkolny: technik prac biurowych) – 2 380, handlowca (zawód szkolny: technik handlowiec) – 2 084, ekonomisty – 1 857, technika żywienia i gospodarstwa domowego – 1 736. Kobiety zarejestrowane w urzędach posiadające wyżej wymieniony zawód plus kobiety bez kwalifikacji stanowiły 55,8% ogółu napływu kobiet.

W całej grupie bezrobotnych osób zarejestrowanych do 12 miesięcy od dnia ukończenia szkoły 30,4% to absolwenci bez zawodu. Na dalszej pozycji znajdują się przedstawiciele następujących zawodów: asystent ekonomiczny (zawód szkolny: technik ekonomista) – 1 510, sprzedawca – 1 225, ekonomista – 922, handlowiec (zawód szkolny: technik handlowiec) – 789, technik żywienia i gospodarstwa domowego – 674, pedagog – 628, kucharz małej gastronomii – 503, pracownik administracyjny (zawód szkolny: technik administracji) – 480, specjalista do spraw marketingu i handlu – 451, specjalista administracji publicznej – 435, technik mechanik – 414.

Wśród ogółu nowo zarejestrowanych absolwentów szkół 68,4% stanowiły kobiety.

2.2 Napływ według grup zawodów

Z analizy struktury napływu osób bezrobotnych według dużych grup zawodowych wynika, że najliczniejszą grupę tworzyli robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń – 11,8%. W następnej kolejności znajdują się takie kategorie zawodowe jak: pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy – 10,6%, modelki, sprzedawcy i demonstratorzy – 9,8, pracownicy pozostałych specjalności – 9,4%.

Kobiety rejestrowały się najczęściej w grupach zawodowych: modelki, sprzedawcy i demonstratorzy – 16,7%, pracownicy pozostałych specjalności – 14,6%, pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy – 11,0% oraz pozostali specjaliści – 10,8%.

Poniżej zamieszczono grupy, w których najliczniej wystąpił napływ osób do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki:

- pozostali specjaliści – 22,4%,
- pracownicy pozostałych specjalności – 18,6%,

- średni personel techniczny – 9,7%,
- średni personel w zakresie nauk biologicznych i ochrony zdrowia – 8,3%,
- pracownicy usług osobistych i ochrony – 6,2%.

Warto nadmienić, iż istnieje grupa prawie 200 zawodów, których reprezentanci nie byli zarejestrowani w 2007r. w powiatowych urzędach pracy. Są to w większości przypadków takie zawody, które dają często gwarancje lub szanse uzyskania zatrudnienia.

3. Oferty pracy

3.1 Analiza ofert pracy

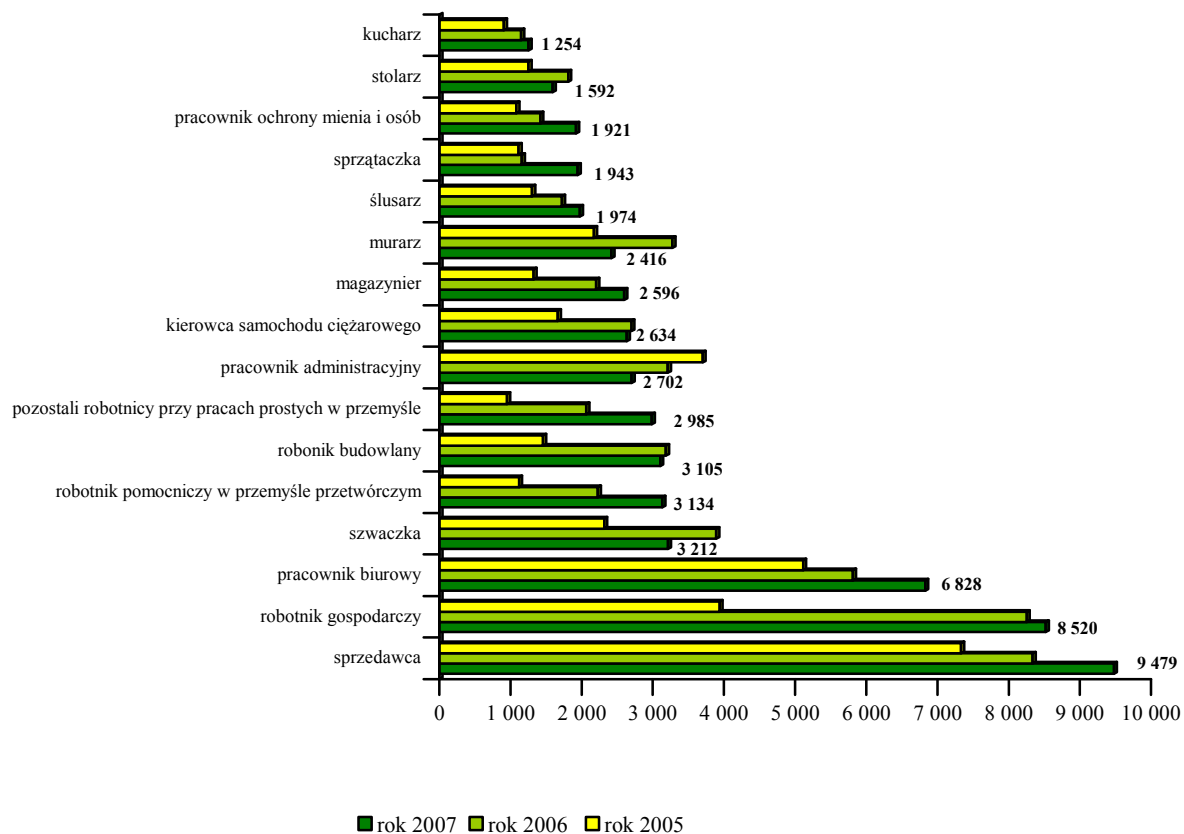
Łącznie powiatowe urzędy pracy pozyskały w 2007r. 111 557 ofert pracy. W końcu roku w dyspozycji pozostały 3 193 oferty.

Najczęściej wolne stanowiska pracy dotyczyły zawodów: sprzedawca – 9 479 ofert pracy, robotnik gospodarczy – 8 520 ofert, pracownik biurowy (zawód szkolny: technik prac biurowych) – 6 828 ofert pracy, szwaczka – 3 212, robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym – 3 134, robotnik budowlany – 3 105, pozostali robotnicy przy pracach prostych w przemyśle – 2 985, pracownik administracyjny (zawód szkolny: technik administracji) – 2 702, kierowca samochodu ciężarowego – 2 634, magazynier – 2 596, murarz – 2 416. Przez cały 2007r. nie wpłynęła ani jedna oferta pracy dla przedstawicieli 474 zawodów.

Analizując zgłoszenia ofert pracy pod kątem dużych grup zawodowych największe zapotrzebowanie wystąpiło na zawody:

- pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach – 12,4%,
- robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie – 11,4%,
- pracownicy obsługi biurowej – 9,9%,
- pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy – 9,4%,
- modelki, sprzedawcy i demonstratorzy – 9,0%,
- górniczy i robotnicy budowlani – 8,8%,
- robotnicy obróbki metali mechanicy maszyn urządzeń – 8,1%,
- pracownicy pozostałych specjalności – 6,5%,
- pracownicy usług osobistych i ochrony – 5,8%,
- siły zbrojne – 5,3%.

Oferty pracy zgłoszone do powiatowych urzędów pracy

3.2 Szansa uzyskania oferty w zawodzie w województwie wielkopolskim

Do wyliczenia wskaźnika szansy uzyskania oferty w zawodzie k zastosowano poniższy wzór:

$$W_{s,I}^k = \frac{\overline{PO}_I^k}{\overline{PB}_I^k}$$

gdzie:

$\overline{PO}_I^k$ - średnia miesięczna liczba ofert pracy w zawodzie k w 2006r., będąca w dyspozycji powiatowego urzędu pracy, obliczana według wzoru:

$$\overline{PO}_I^k = \frac{PO_{t-1}^k + O_I^k}{12}$$

przy czym

PO_{t-1}^k - liczba ofert pracy w zawodzie k , będąca do dyspozycji powiatowego urzędu pracy w końcu poprzedniego roku ($t-1$)

O_i^k - liczba ofert pracy w zawodzie k , zgłoszona do powiatowego urzędu pracy w danym roku

oraz

$\overline{PB}_I^k$ - średni miesięczny poziom rejestrowanego bezrobocia w zawodzie k w roku obliczany metodą uproszczoną według wzoru:

$$\overline{PB}_I^k = \frac{PB_{t-1}^k + PB_I^k}{2}$$

przy czym:

PB_{t-1}^k - liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k w końcu poprzedniego roku

PB_I^k - liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k w końcu danego roku.

Bardzo ważną zmienną jest wskaźnik szansy uzyskania oferty w zawodzie, ponieważ pozwala na określenie tych zawodów, w których możliwość znalezienia pracy jest bardzo mała i wymaga podjęcia działań w celu przekwalifikowania umiejętności zawodowych posiadanych przez bezrobotnych.

Najwyższy wskaźnik zatrudnienia dotyczy dużych grup zawodowych:

- siły zbrojne – wskaźnik 0,40,
- nauczyciele praktycznej nauki zawodu i instruktorzy – wskaźnik 0,23,
- kierownicy i operatorzy pojazdów – wskaźnik 0,23,
- pracownicy obsługi biurowej - wskaźnik 0,20,
- robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie – wskaźnik 0,20.

Najtrudniej w województwie wielkopolskim przedstawia się sytuacja w grupach zawodowych:

- rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby,
- rolnicy,
- średni personel w zakresie nauk biologicznych i ochrony zdrowia,
- średni personel techniczny,
- ogrodnicy.

Szczegółowe wskaźniki dla elementarnych grup zawodowych przedstawiono w tabeli jako załącznik 4.

4. Analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie wielkopolskim

4.1 Zawody deficytowe w województwie wielkopolskim

Poprzez zawód deficytowy należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

Do obliczenia średniej miesięcznej nadwyżki (deficytu) podaży siły roboczej w zawodzie k zastosowano poniższy wzór:

$$\bar{N}_I^k = \bar{B}_I^k - \bar{O}_I^k$$

gdzie:

$\bar{B}_I^k$ - średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k w danym roku,

$\bar{O}_I^k$ - średnia miesięczna liczba zgłoszonych ofert pracy w zawodzie k w danym roku.

Do zawodów, na które w 2007 roku wystąpiło większe zapotrzebowanie ze strony pracodawców niż liczba osób rejestrujących się w urzędach pracy w Wielkopolsce należały między innymi:

- robotnik gospodarczy – w 2007 roku zgłoszono 8 520 ofert na 2 102 osoby nowo zarejestrowane
średni miesięczny deficyt 534,8.
- pracownik biurowy (zawód szkolny: technik prac biurowych) – 6 828 ofert na 2 729 osób nowo zarejestrowanych
średni miesięczny deficyt 341,6.
- kierowca samochodu ciężarowego – 2 634 oferty na 900 osób
średni miesięczny deficyt 144,5.
- magazynier - 2 596 ofert na 935 osób
średni miesięczny deficyt 138,4.
- pracownik ochrony mienia i osób (zawód szkolny: technik ochrony fizycznej osób i mienia) – 1 921 ofert na 604 osoby
średni miesięczny deficyt 109,8.

Szczegółowe dane dotyczące wybranych zawodów o najwyższym wskaźniku deficytu zamieszczono w załączniku 2. Większość zawodów deficytowych występuje na rynku od dłuższego czasu. Wskazać należy jednak na zwiększony, w porównaniu z poprzednim rokiem, deficyt wśród zawodów: robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym, pakowacz, kasjer handlowy sprzętaczka, brukarz czy telemarketer.

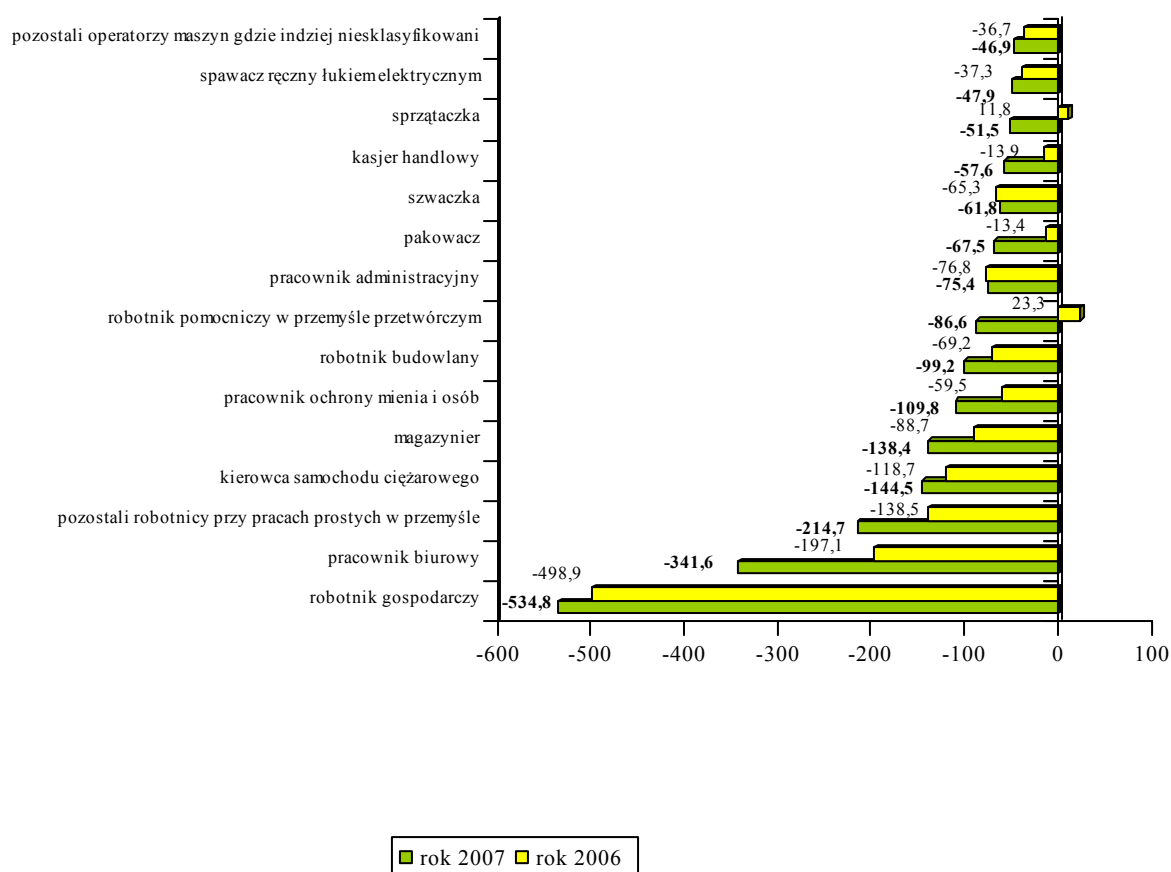
Deficyt podaży siły roboczej w 2007 roku w województwie wielkopolskim wystąpił na 533 zawody.

Średni miesięczny deficyt podaży siły roboczej w 2007r.

L.p.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średni miesięczny deficyt podaży siły roboczej	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych do powiatowych urzędów pracy	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych	Liczba ofert pracy	Liczba bezrobotnych zarejestrowanych
	1	2	3	4	5	6	7
1	"914103"	Robotnik gospodarczy	-534,8	710,0	175,2	8 520	2 102
2	"419101"	Pracownik biurowy [Zawód szkolny: Technik prac biurowych]	-341,6	569,0	227,4	6 828	2 729
3	"932190"	Pozostali robotnicy przy pracach prostych w przemyśle	-214,7	248,8	34,1	2 985	409
4	"832302"	Kierowca samochodu ciężarowego	-144,5	219,5	75,0	2 634	900
5	"413103"	Magazynier	-138,4	216,3	77,9	2 596	935
6	"515902"	Pracownik ochrony mienia i osób [zawód szkolny: Technik ochrony fizycznej osób i mienia]	-109,8	160,1	50,3	1 921	604
7	"931301"	Robotnik budowlany	-99,2	258,8	159,6	3 105	1 915
8	"932104"	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	-86,6	261,2	174,6	3 134	2 095
9	"343101"	Pracownik administracyjny [zawód szkolny: Technik administracji]	-75,4	225,2	149,8	2 702	1 797
10	"932103"	Pakowacz	-67,5	138,9	71,4	1 667	857
11	"743604"	Szwaczka	-61,8	267,7	205,8	3 212	2 470
12	"421102"	Kasjer handlowy	-57,6	74,8	17,3	898	207
13	"913207"	Sprzątaczką	-51,5	161,9	110,4	1 943	1 325
14	"721203"	Spawacz ręczny łukiem elektrycznym	-47,9	64,9	17,0	779	204
15	"829190"	Pozostali operatorzy maszyn gdzie indziej niesklasyfikowani	-46,9	57,8	10,9	694	131
16	"721202"	Spawacz ręczny gazowy	-41,3	68,8	27,4	825	329
17	"712204"	Zbrojarz	-38,9	46,2	7,3	554	87
18	"712401"	Brukarz	-38,9	50,0	11,1	600	133
19	"341503"	Przedstawiciel handlowy (przedstawiciel regionalny)	-35,6	66,1	30,5	793	366
20	"341504"	Telemarketer	-35,0	36,4	1,4	437	17

Poniższy wykres obrazuje 15 zawodów o największym deficycie siły roboczej w latach 2006 i 2007. Zapotrzebowanie wzrosło na takie zawody jak: robotnik gospodarczy, pracownik biurowy, pozostali robotnicy przy pracach prostych w przemyśle, kierowca samochodu ciężarowego, magazynier, pracownik ochrony mienia i osób [zawód szkolny: technik ochrony fizycznej osób i mienia], robotnik budowlany, robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym, pakowacz, kasjer handlowy, sprzątaczką, spawacz ręcznym łukiem elektrycznym oraz pozostali operatorzy maszyn gdzie indziej nie sklasyfikowani. Wśród dwóch zawodów, pracownik administracyjny oraz szwaczka, w ciągu roku zmalało zapotrzebowanie.

Porównanie deficytu siły roboczej w 2007r. do 2006r.

4.2 Zawody nadwyżkowe w województwie wielkopolskim

Zawody, w których liczba zarejestrowanych bezrobotnych jest wyższa od liczby ofert pracy są określane mianem nadwyżkowych.

Największa nadwyżka podaży siły roboczej wystąpiła w przypadku zawodów:

- asystent ekonomiczny (zawód szkolny: technik ekonomista) – na 6 449 osób bezrobotnych nowo zarejestrowanych w 2007 roku urzędy pozyskały jedynie 216 ofert
średnia miesięczna nadwyżka 519,4,
- sprzedawca – na 15 265 osób przypadało 9 479 ofert
średnia miesięczna nadwyżka 482,2,
- technik mechanik - do powiatowych urzędów pracy zgłosiło się 3 199 osób natomiast pracodawcy zgłosili jedynie 141 ofert
średnia miesięczna nadwyżka 254,8,
- mechanik samochodów osobowych - na 3 398 osoby przypadało 610 ofert
średnia miesięczna nadwyżka 232,3,
- krawiec – na 3 560 osoby przypadało 1 059 ofert
średnia miesięczna nadwyżka 208,4.

Szczegółowe dane dotyczące wybranych zawodów o najwyższym wskaźniku nadwyżki zamieszczono w załączniku 3.

Podobnie jak w przypadku zawodów deficytowych niewiele zmienia się sytuacja na rynku w przypadku zawodów nadwyżkowych. Ciągle brakuje pracy dla techników ekonomistów, sprzedawców czy mechaników samochodów osobowych. Zmiany na rynku pracy i globalny wzrost podaży pracy powoduje jednak że wraz ze spadkiem bezrobocia wielkość wskaźnika nadwyżki, w porównaniu z poprzednim rokiem, zmalała.

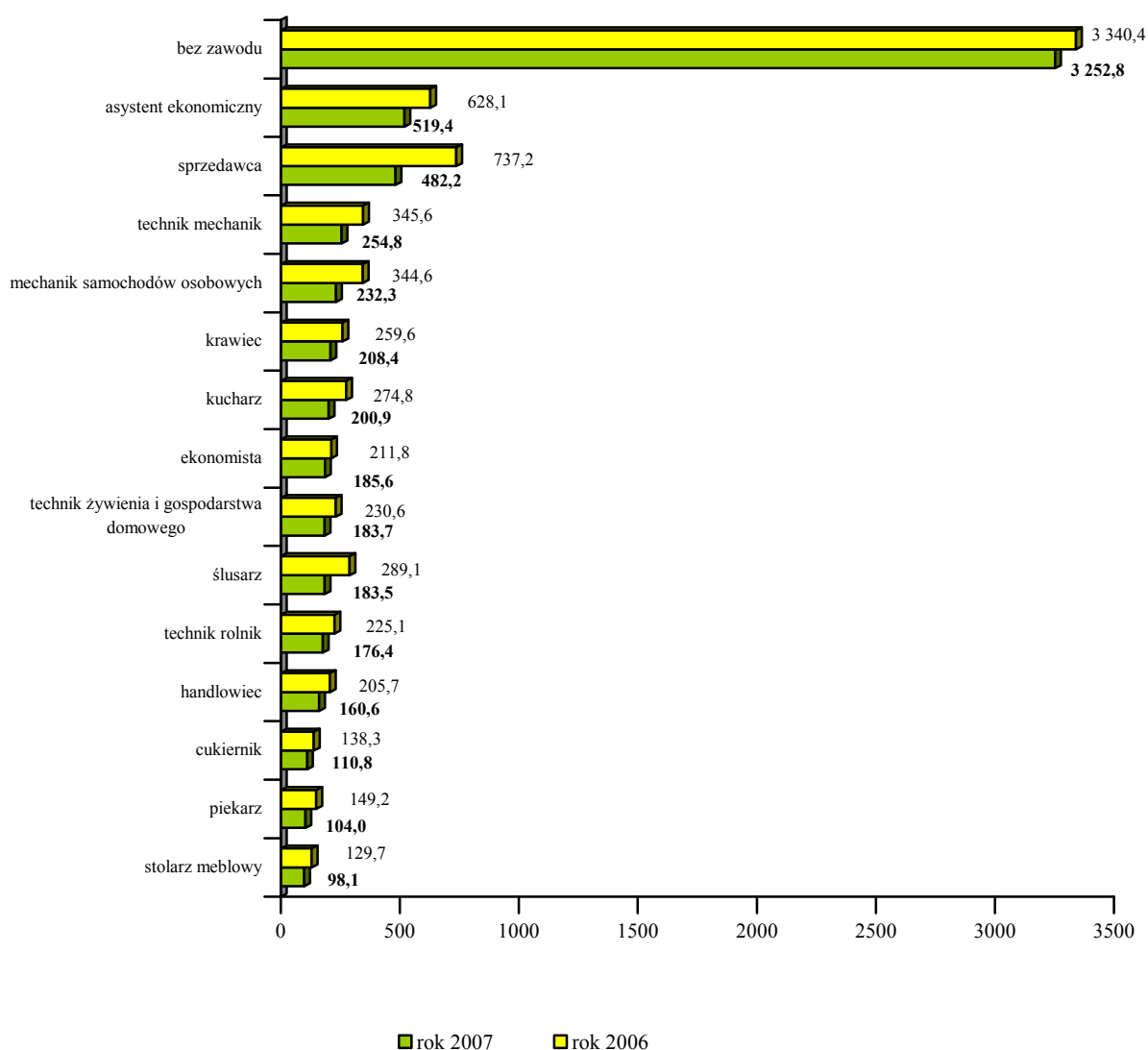
W roku 2007 w Wielkopolsce nadwyżka podaży siły roboczej wystąpiła w przypadku 1 009 zawodów.

Średnia miesięczna nadwyżka podaży siły roboczej w 2007r.

L.p.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna nadwyżka podaży siły roboczej	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych do powiatowych urzędów pracy	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych	Liczba ofert pracy	Liczba bezrobotnych zarejestrowanych
	1	2	3	4	5	6	7
1	"000000"	Bez zawodu	3 252,8	114,3	3 367,2	1 372	40 406
2	"341902"	Asystent ekonomiczny [zawód szkolny: Technik ekonomista]	519,4	18,0	537,4	216	6 449
3	"522107"	Sprzedawca	482,2	789,9	1 272,1	9 479	15 265
4	"311502"	Technik mechanik	254,8	11,75	266,6	141	3 199
5	"723105"	Mechanik samochodów osobowych	232,3	50,8	283,2	610	3 398
6	"743304"	Krawiec	208,4	88,3	296,7	1 059	3 560
7	"512201"	Kucharz	200,9	104,5	305,4	1 254	3 665
8	"241102"	Ekonomista	185,6	9,0	194,6	108	2 335
9	"321402"	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	183,7	4,2	187,8	50	2 254
10	"722204"	Ślusarz	183,5	164,5	348,0	1 974	4 176
11	"321208"	Technik rolnik	176,4	1,9	178,3	23	2 140
12	"341501"	Handlowiec [zawód szkolny: Technik handlowiec]	160,6	57,7	218,3	692	2 619
13	"741201"	Cukiernik	110,8	21,7	132,4	260	1 589
14	"741203"	Piekarz	104,0	48,0	152,0	576	1 824
15	"742207"	Stolarz meblowy	98,1	20,8	118,8	249	1 426
16	"244104"	Pedagog	96,3	6,3	102,5	75	1 230
17	"514102"	Fryzjer (zawody szkolne: Fryzjer, Technik usług fryzjerskich)	95,8	51,8	147,5	621	1 770
18	"311204"	Technik budownictwa	93,0	10,4	103,4	125	1 241
19	"512202"	Kucharz małej gastronomii	91,4	10,8	102,3	130	1 227
20	"247901"	Specjalista administracji publicznej	86,6	4,5	91,1	54	1 093

Na poniższym wykresie widać 15 zawodów, w których nastąpiła największa nadwyżka siły roboczej, w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku. Spadek podaży siły roboczej odnotowany został w następujących zawodach: asystent ekonomiczny [zawód szkolny: technik ekonomista], sprzedawca, technik mechanik, mechanik samochodów osobowych, krawiec, kucharz, ekonomista, technik żywienia i gospodarstwa domowego, ślusarz, technik rolnik, handlowiec, cukiernik, piekarz, stolarz meblowy.

Porównanie nadwyżki siły roboczej w 2007r. do 2006r.

4.3 Zawody deficytowe i nadwyżkowe w oparciu o wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu).

Do obliczenia wskaźnika intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów k zastosowano wzór:

$$W_{n,l}^k = \frac{\overline{O}_l^k}{\overline{B}_l^k}$$

gdzie:

$\overline{O}_l^k$ - średnia miesięczna liczba zgłoszonych ofert pracy w zawodzie k w roku,

$\overline{B}_l^k$ - średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k w roku.

Przyjęto, że zawody o wskaźniku:

$W_{n,l}^k < 0,9$ to zawody nadwyżkowe,

$0,9 \leq W_{n,l}^k \leq 1,1$ to zawody zrównoważone (wykazujące równowagę na rynku pracy),

$W_{n,l}^k > 1,1$ to zawody deficytowe

Przeprowadzając analizę zawodów deficytowych w województwie wielkopolskim w oparciu o dane z 2007r. według wskaźnika intensywności nadwyżki/deficytu (stosunek średniej miesięcznej liczby zgłoszonych ofert pracy do średniej miesięcznej liczby zarejestrowanych bezrobotnych) odnotowano 527 zawodów deficytowych (w roku 2006 - 402 zawody deficytowe), z czego 124 przyjmuje maksymalną wartość wskaźnika (brak zarejestrowanych bezrobotnych), 999 zawodów nadwyżkowych (w roku poprzednim 1 102 zawody nadwyżkowe) oraz 69 zawody zrównoważone. Na rynku pracy wystąpiło zjawisko zmniejszania się liczby zawodów nadwyżkowych na rzecz zawodów deficytowych, co oznacza, że trudności pracodawców w znalezieniu fachowej siły roboczej pogłębiają się.

Na rynku pracy ciągle niewiele zawodów (4,3%) wykazuje wskaźnik świadczący o równowadze, a więc taki, w którym występuje równowaga pomiędzy liczbą osób poszukujących pracy w danym zawodzie, a liczbą pojawiających się ofert pracy dotyczących tego zawodu. Bilans pomiędzy liczbą zgłaszanych ofert pracy w ściśle określonym zawodzie, a napływem bezrobotnych osób posiadających sprecyzowane kwalifikacje zawodowe jest równy lub pozostaje niewielką wartością.

Analizując dane w odniesieniu do 30-tu dużych grup zawodowych w województwie wielkopolskim zjawisko deficytu siły roboczej wystąpiło w przypadku następujących grup:

- przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy, zawodowi działacze – wskaźnik 4,0,
- nauczyciele praktycznej nauki zawodu i instruktorzy – wskaźnik 2,5,
- pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach – wskaźnik 2,2,
- siły zbrojne – wskaźnik 2,1,
- pracownicy obsługi biurowej – wskaźnik 2,1,
- kierowcy i operatorzy pojazdów – wskaźnik 1,9,
- robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie – wskaźnik 1,9,
- pracownicy obrotu pieniężnego i obsługi klientów 1,7,
- operatorzy i monterzy maszyn 1,5,
- robotnicy pomocniczy w rolnictwie, rybołówstwie i pokrewni 1,4,
- kierownicy dużych i średnich organizacji 1,3,

W przypadku 2 grup zawodowych wskaźnik wykazuje równowagę na rynku pracy, należą do nich:

- operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych 1,0,
- górnicy i robotnicy budowlani 0,9.

Natomiast pozostałych 17 grup charakteryzuje nadwyżka siły roboczej.

Szczegółowe dane dotyczące wskaźnika intensywności nadwyżki/deficytu w wybranych zawodach zamieszczono w załącznikach 2 i 3.

5. Zawody generujące długotrwałe bezrobocie w Wielkopolsce

Do wyliczenia wskaźnika długotrwałego bezrobocia w zawodzie k zastosowano poniższy wzór:

$$W_{d,l}^k = \frac{B_{d,l}^k}{B_l^k} 100\%$$

gdzie:

$B_{d,l}^k$ - liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k , pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy, według stanu w danym roku,

B_l^k - liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k według stanu w danym roku.

W województwie wielkopolskim – według danych statystycznych – największym zagrożeniem długotrwałego bezrobocia są objęte zawody sklasyfikowane w grupie:

- nauczyciele praktycznej nauki zawodu i instruktorzy – wskaźnik 0,6,
- pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach – wskaźnik 0,5,
- przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy, zawodowi działacze – wskaźnik 0,5,
- pracownicy obrotu pieniężnego i obsługi klientów – wskaźnik 0,5,
- robotnicy zawodów precyzyjnych, ceramicy, wytwórcy wyrobów galanteryjnych, robotnicy poligraficzni i pokrewni – wskaźnik 0,5,
- pracownicy obsługi biurowej – wskaźnik 0,5.

Szczegółowe wskaźniki dla elementarnych grup zawodowych przedstawiono w tabeli jako załącznik 4.

6. Wnioski

- W porównaniu z analogicznym okresem ubiegłego roku liczba bezrobotnych zmniejszyła się o 33,3%, przy jednoczesnym spadku osób z kwalifikacjami do wykonywania zawodu o 31,6%.
- Najliczniej bezrobocie ukształtowało się wśród robotników przemysłowych i rzemieślników – 22% ogółu, pracowników usług osobistych i sprzedawców – 16,4% oraz techników i innego średniego personelu – 15,3%.
- Bezrobotni bez zawodu stanowili 18,8% ogółu bezrobocia, odsetek ten pozostawał na poziomie 2006 roku.
- Niezmiennie od dłuższego czasu najwięcej osób zarejestrowanych w urzędach pracy ma kwalifikacje do wykonywania zawodów: sprzedawca, asystent ekonomiczny, krawiec, kucharz, ślusarz, pracownik biurowy, robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym oraz szwaczka. Z uwagi na niedostateczną ilość ofert pracy często osoby posiadające kwalifikacje do wykonywania ww. profesji przechodzą w stan długotrwałego bezrobocia.
- Wśród absolwentów szkół najliczniej występowali: sprzedawcy, asystenci ekonomiczni, handlowcy, kucharze małej gastronomii, pedagodzy, technicy żywienia i gospodarstwa domowego, ekonomiści, specjaliści administracji publicznej oraz specjaliści ds. marketingu i handlu. Wśród absolwentów 28% (tj. 1 585 osób) stanowiły osoby bez zawodu a udział kobiet wyniósł 72% (tj. 4 138 osób).

- Powiatowe urzędy pracy z Wielkopolski pozyskały w 2007 roku 111 557 ofert pracy, wśród nich głównie pracodawcy poszukiwali sprzedawców, robotników gospodarczych, pracowników biurowych, szwaczki, robotników pomocniczych w przemyśle przetwórczym, robotników budowlanych ale także pracowników administracyjnych, kierowców samochodu ciężarowego, magazynierów i murarzy.
- Za zawody deficytowe w województwie wielkopolskim w 2007 roku uznać należy między innymi robotnika gospodarczego, pracownika biurowego, kierowcę samochodu ciężarowego, magazyniera, pracownika ochrony mienia i osób, robotnika budowlanego, robotnika pomocniczego w przemyśle przetwórczym, pracownika administracyjnego i pakowacza.
- Za zawody nadwyżkowe w województwie wielkopolskim w 2007 roku uznać należy między innymi asystenta ekonomicznego, sprzedawcę, technika mechanika, mechanika samochodów osobowych, krawca, kucharza, ekonomistę, technika żywienia i gospodarstwa domowego, ślusarza, technika rolnika.
- Na podstawie wskaźnika intensywności nadwyżki/deficytu w 2007 roku odnotowano 527 zawodów deficytowych, 999 nadwyżkowych oraz 69 zrównoważonych. W porównaniu z poprzednim rokiem nastąpił wzrost zawodów deficytowych o ponad 30% oraz spadek zawodów nadwyżkowych o ponad 9%.

Część prognostyczna

1. Badanie popytu na pracę w 2007 roku

1.1 Koncepcja i metoda realizacji badania²

Celem badania popytu na pracę było uzyskanie informacji na temat popytu zrealizowanego i niezrealizowanego, czyli osób pracujących oraz wolnych i nowo utworzonych miejsc pracy. Od 2007 roku badanie ma charakter reprezentacyjny i obejmuje podmioty gospodarki narodowej o liczbie zatrudnionych jednej lub więcej osób. Do 1,6% próby trafiło 100 tys. jednostek z całego kraju, z których 72% złożyło sprawozdanie za IV kwartał 2007 roku. W województwie wielkopolskim badaniem objętych zostało 55 739 jednostek.

Badanie popytu na pracę przeprowadzane jest metodą reprezentacyjną. Umożliwia ona uogólnianie wyników badania na populację generalną. Próba do badania losowana była oddzielnie dla jednostek dużych i średnich oraz dla jednostek małych. Odrębne rozwiązanie dla jednostek małych motywowane jest nieco innym celem badania dla tej części badanej zbiorowości. W odniesieniu do jednostek dużych i średnich jako cel badania przyjęto uzyskanie informacji dla poszczególnych rodzajów działalności (sekcji PKD) wg województw.

Podstawowe definicje

Rynek pracy charakteryzują dwa wzajemnie nakładające się segmenty: *podaż siły roboczej i popyt na pracę*.

Sila robocza – jest to określona liczba ludności zainteresowana i gotowa wykonywać pracę.

Popyt na pracę – jest to liczba miejsc pracy, które oferuje gospodarka w określonych warunkach społeczno-ekonomicznych.

Przez **popyt na pracę** rozumiemy:

- 1) zagospodarowane miejsca pracy, określane aktualną liczbą pracujących,
- 2) wolne miejsca pracy.

Wolne miejsca pracy – to miejsca pracy powstałe w wyniku ruchu zatrudnionych, bądź nowo utworzone, w stosunku do których spełnione zostały jednocześnie trzy warunki:

- 1) miejsca pracy w dniu sprawozdawczym były faktycznie nie obsadzone,
- 2) pracodawca czynił starania, aby znaleźć osoby chętne do podjęcia pracy,
- 3) w przypadku znalezienia właściwych kandydatów, pracodawca byłby gotów do natychmiastowego przyjęcia tych osób.

---

² Główny Urząd Statystyczny, „Popyt na pracę w I półroczu 2007 roku.”

Nowo utworzone miejsca pracy – to miejsca pracy powstałe w wyniku zmian organizacyjnych, rozszerzenia lub zmiany profilu działalności oraz wszystkie miejsca pracy w jednostkach nowo powstałych.

Prezentowane informacje przedstawione zostały stosownie do zakresu badania przy uwzględnieniu podmiotów klasyfikowanych według kryterium liczby pracujących i obejmują podmioty o liczbie pracujących:

- do 9 osób – jednostki małe,
- 10 do 49 osób – jednostki średnie,
- powyżej 49 osób – jednostki duże.

Zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw:

- handel i naprawy – handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego,
- obsługa nieruchomości i firm – obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związanej z prowadzeniem działalności gospodarczej,
- administracja publiczna i obrona – administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenia zdrowotne.

1.2 Badanie popytu na pracę w wielkopolskich przedsiębiorstwach

W województwie wielkopolskim w końcu 2007 roku w rejestrze REGON widniało 352 236 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 332 563 tj. 94,4% to firmy jednoosobowe oraz małe, zatrudniające do 9 pracowników.

Badaniem popytu na pracę objętych zostało 55 739 przedsiębiorstw, w tym:

- 40 948 tj. 73,5% jednostek małych,
- 10 858 tj. 19,5% jednostek średnich,
- 3 933 tj. 7,0% jednostek dużych.

Ponad 88% z nich tj. 49 151 należała do sektora prywatnego.

W próbie znalazły się przedsiębiorstwa reprezentujące wszystkie sekcje PKD, w tym:

- rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo 965 jednostek,
- rybactwo 26 jednostek,
- przemysł 8 852 jednostki,
- budownictwo 5 444 jednostki,
- handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego 20 129 jednostek,

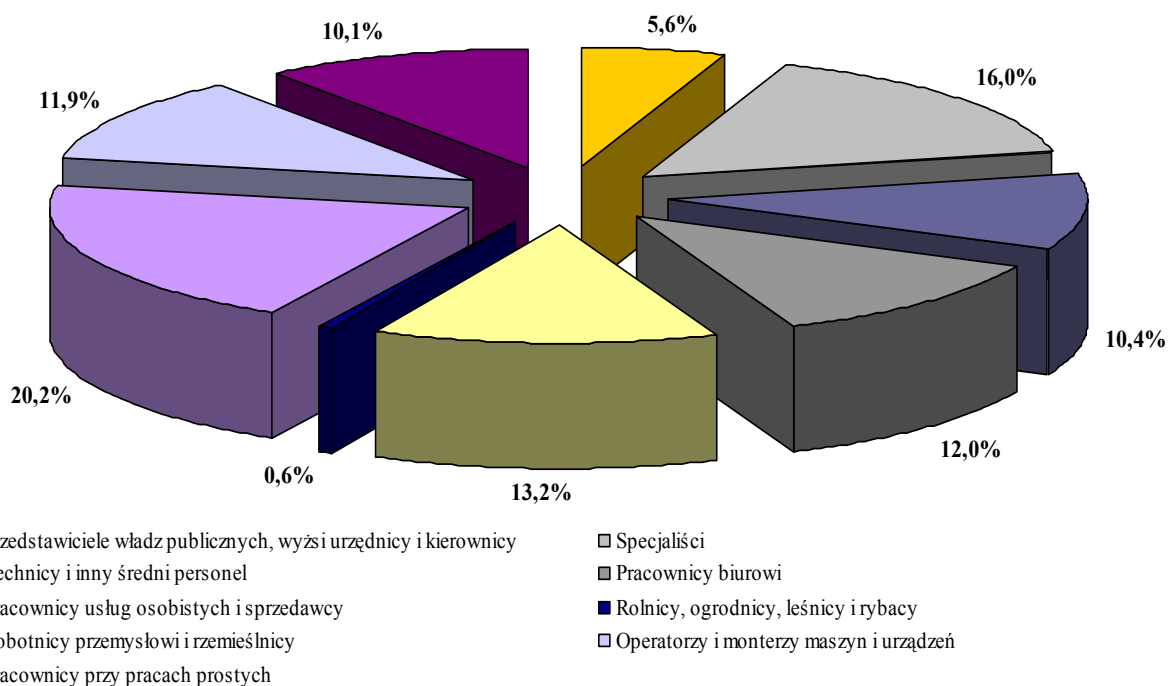
- hotele i restauracje 2 406 jednostek,
- transport, gospodarka magazynowa i łączność 2 984 jednostki,
- pośrednictwo finansowe 884 jednostki,
- obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związanej z prowadzeniem działalności gospodarczej 5 059 jednostek,
- administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenia zdrowotne 520 jednostek,
- edukacja 3 925 jednostek,
- ochrona zdrowia i pomoc społeczna 2 065 jednostek,
- działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna pozostała 2 479 jednostek.

1.3 Osoby pracujące

W przebadanych wielkopolskich przedsiębiorstwach liczba pracujących w końcu 2007 roku wynosiła 1 065 613 osób, z tego 73,8% tj. 785 979 osób to pracownicy sektora prywatnego. Ponad 54% ogółu pracujących było zatrudnionych w jednostkach dużych, zatrudniających powyżej 49 osób.

Z ogółu przedsiębiorstw należących do sektora prywatnego największe zatrudnienie wygenerowały firmy prowadzące działalność w sekcjach: przetwórstwo przemysłowe 41,1%, handel i naprawy 32,0% oraz budownictwo 7,7%. W sektorze publicznym największe zatrudnienie generowała edukacja 38,1% oraz ochrona zdrowia i pomoc społeczna 15,7%. Najmniej osób zatrudniało rybactwo, górnictwo i energetyka.

W Wielkopolskich firmach pracowali głównie robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy 216 290 osób tj. 20,3%, specjaliści 170 033 tj. 16,0% oraz pracownicy usług osobistych i sprzedawcy 140 299 osób tj. 13,2%. Specjalistów zatrudniały przede wszystkim firmy duże z sektora publicznego, w przeciwieństwie do pracowników usług osobistych i sprzedawców, gdzie połowa pracowników była zatrudniona w małych firmach prywatnych.

Wykres 1. Struktura osób pracujących w Wielkopolsce wg wielkich grup zawodowych w końcu 2007r

Na 1 065 613 osób zatrudnionych w 15 sekcjach PKD ponad 65% pracuje w trzech z nich. Sekcje generujące największe zatrudnienie to:

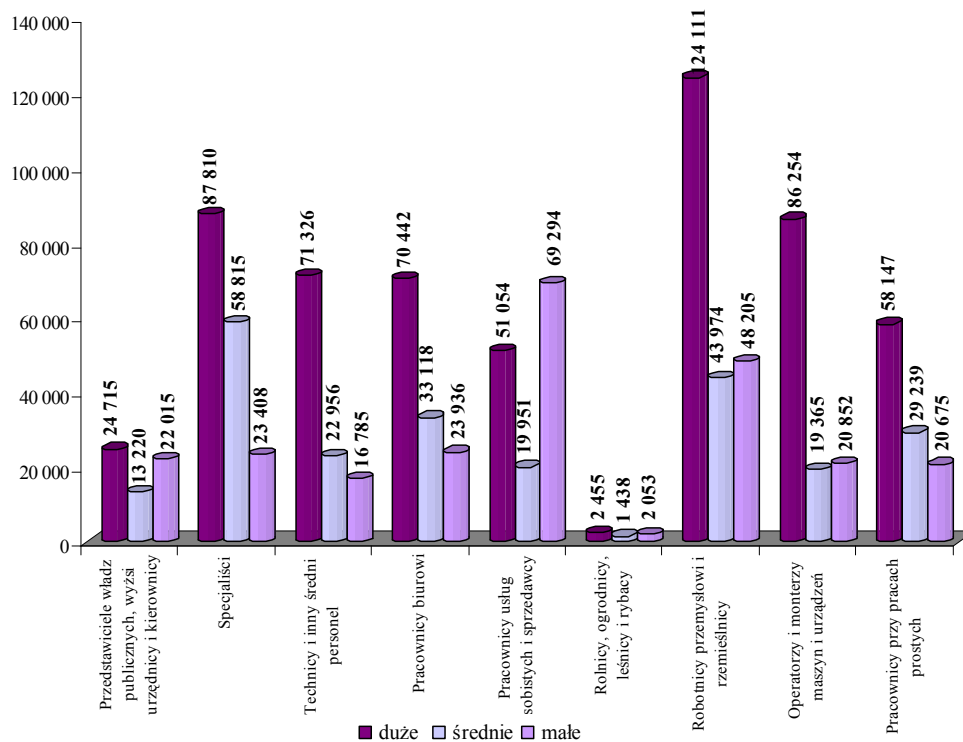
- przetwórstwo przemysłowe 332 572 osoby tj. 31,2%,
- handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego 253 051 tj. 23,7%,
- edukacja 109 883 tj. 10,3%.

Ponad połowa pracowników jest zatrudniona w firmach dużych, zatrudniających powyżej 49 osób.

Tabela 1. Osoby pracujące w Wielkopolsce w końcu 2007 roku

Wyszczególnienie	Liczba osób pracujących w 2007r.						% udział w ogóle				
	ogółem	w tym:					z sektora		jednostki wg wielkości		
		z sektora		jednostki wg wielkości							
		publicznego	prywatnego	duże	średnie	małe	publicznego	prywatnego	duże	średnie	małe
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	19 234	5 513	13 721	9 179	6 700	3 355	28,7	71,3	47,7	34,8	17,4
Rybacktwo	212	0	212	0	106	106	0,0	100,0	0,0	50,0	50,0
Górnictwo	7 471	6 860	611	7 163	90	218	91,8	8,2	95,9	1,2	2,9
Przetwórstwo przemysłowe	332 572	9 423	323 149	242 222	51 202	39 148	2,8	97,2	72,8	15,4	11,8
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	12 601	11 137	1 464	10 121	2 345	135	88,4	11,6	80,3	18,6	1,1
Budownictwo	63 829	3 496	60 333	21 516	16 697	25 616	5,5	94,5	33,7	26,2	40,1
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego	253 051	1 687	251 364	93 103	53 892	106 056	0,7	99,3	36,8	21,3	41,9
Hotele i restauracje	17 234	2 199	15 035	2 417	6 013	8 804	12,8	87,2	14,0	34,9	51,1
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	59 311	24 989	34 322	34 390	7 802	17 119	42,1	57,9	58,0	13,2	28,9
Pośrednictwo finansowe	19 245	5 120	14 125	15 787	1 934	1 524	26,6	73,4	82,0	10,0	7,9
Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	60 780	12 883	47 897	29 657	12 897	18 226	21,2	78,8	48,8	21,2	30,0
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenia zdrowotne	33 114	33 114	0	25 234	7 442	438	100,0	0,0	76,2	22,5	1,3
Edukacja	109 883	106 443	3 440	38 947	58 848	12 088	96,9	3,1	35,4	53,6	11,0
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	54 272	44 015	10 257	38 227	9 097	6 948	81,1	18,9	70,4	16,8	12,8
Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna pozostała	22 804	12 755	10 049	8 351	7 011	7 442	55,9	44,1	36,6	30,7	32,6
Ogółem województwo	1 065 613	279 634	785 979	576 314	242 076	247 223	26,2	73,8	54,1	22,7	23,2

Poniższy wykres dotyczy wcześniejszej diagnozy, która wskazuje, że w większości zatrudnienie generują w województwie wielkopolskim duże firmy. Zatrudnieni w nich byli w większości robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy, specjaliści ale także operatorzy maszyn i urządzeń, technicy i pracownicy biurowi. Z badania wynika, że w naszym regionie małe przedsiębiorstwa, zatrudniające do 9 osób zatrudniały niewiele ponad 23% ogółu pracowników. Największy udział osób zatrudnionych w małych firmach wykazały hotele i restauracje 51,1% ogółu zatrudnienia w sekcji tj. 8 804 osoby, rybactwo 50,0% tj. 106 osób, handel i naprawy 41,9% tj. 106 056 osób oraz budownictwo 40,1% tj. 25 616 osób.

Wykres 2. Liczba osób pracujących w Wielkopolsce wg wielkich grup zawodowych z uwzględnieniem małych, średnich i dużych przedsiębiorstw - stan w końcu 2007r.

1.4 Wolne miejsca pracy

Jak wynika z danych uzyskanych w wyniku badania popytu na pracę w końcu 2007 roku wielkopolskie przedsiębiorstwa dysponowały znaczną ilością niezaspokojonych miejsc pracy. Wśród przedsiębiorstw objętych badaniem na 18 580 wolnych etatów ponad 80% dotyczyła zapotrzebowania w sektorach:

- przetwórstwo przemysłowe 6 690 miejsc pracy,
- budownictwo 4 983 miejsca pracy,
- handel i naprawy 3 788 miejsc pracy.

Dla porównania w końcu I półrocza 2007 roku przedsiębiorstwa w województwie dysponowały 24 258 wolnymi miejscami pracy.

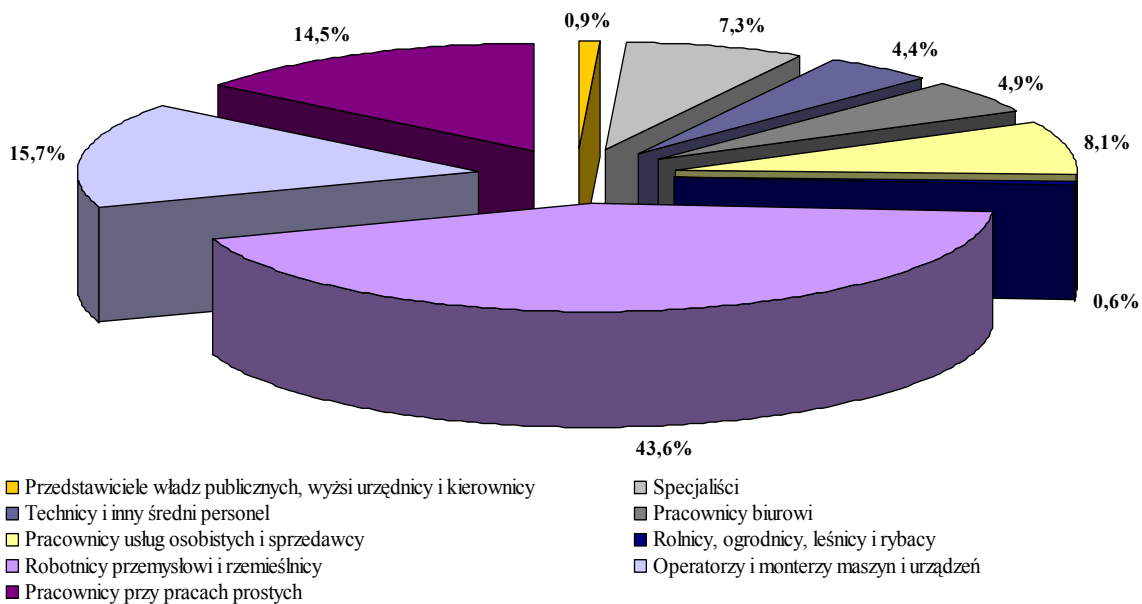
Niewielką ilość wolnych stanowisk oferował sektor związany z pośrednictwem finansowym, wytwarzaniem i zaopatrywaniem w energię elektryczną, gaz i wodę oraz z edukacją.

Tabela 2. Wolne miejsca pracy w przedsiębiorstwach z terenu Wielkopolski w 2007 roku

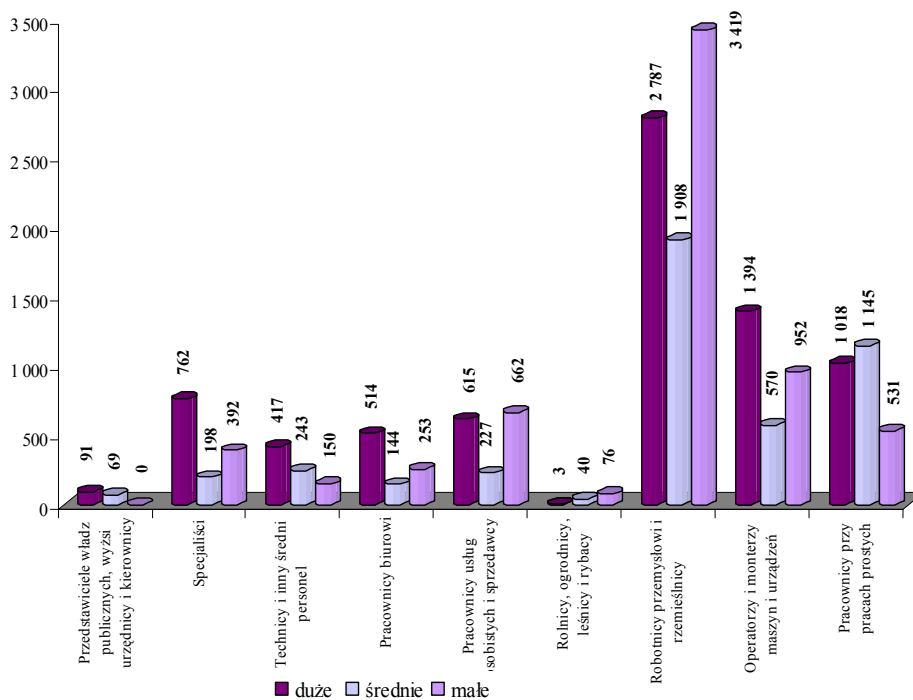
Wyszczególnienie	Liczba wolnych miejsc pracy w 2007r.						% udział w ogóle				
	ogółem	w tym:					z sektora		jednostki wg wielkości		
		z sektora		jednostki wg wielkości							
		publicznego	prywatnego	duże	średnie	małe	publicznego	prywatnego	duże	średnie	małe
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	232	21	211	32	88	112	9,1	90,9	13,8	37,9	48,3
Rybacktvo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Górnictwo	8	-	8	4	-	4	0,0	100,0	50,0	0,0	50,0
Przetwórstwo przemysłowe	6 690	171	6 519	4 364	1 185	1 141	2,6	97,4	65,2	17,7	17,1
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	60	37	23	32	16	12	61,7	38,3	53,3	26,7	20,0
Budownictwo	4 983	24	4 959	320	2 207	2 456	0,5	99,5	6,4	44,3	49,3
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego	3 788	28	3 760	1 613	534	1 641	0,7	99,3	42,6	14,1	43,3
Hotele i restauracje	370	5	365	33	82	255	1,4	98,6	8,9	22,2	68,9
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	645	106	539	157	101	387	16,4	83,6	24,3	15,7	60,0
Pośrednictwo finansowe	45	7	38	24	1	20	15,6	84,4	53,3	2,2	44,4
Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	722	53	669	314	150	258	7,3	92,7	43,5	20,8	35,7
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenia zdrowotne	421	421	-	377	35	9	100,0	0,0	89,5	8,3	2,1
Edukacja	110	101	9	29	60	21	91,8	8,2	26,4	54,5	19,1
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	342	311	31	273	29	40	90,9	9,1	79,8	8,5	11,7
Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna pozostała	164	78	86	29	56	79	47,6	52,4	17,7	34,1	48,2
Ogółem województwo	18 580	1 363	17 217	7 601	4 544	6 435	7,3	92,7	40,9	24,5	34,6

W ramach wolnych miejsc pracy poszukiwani byli głównie robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy (43,7%), operatorzy maszyn i urządzeń (15,7%) oraz pracownicy przy pracach prostych (14,5%). Z badania wynika, że wakaty dotyczyły przede wszystkim stanowisk dla osób o niskich kwalifikacjach. Specjaliści w końcu 2007 roku mieli do dyspozycji jedynie 7,3% ogółu stanowisk, technicy niewiele ponad 4% natomiast pracownicy usług osobistych i sprzedawcy 8,1%.

Wykres 3. Struktura wolnych miejsc pracy w Wielkopolsce wg wielkich grup zawodowych w 2007r.

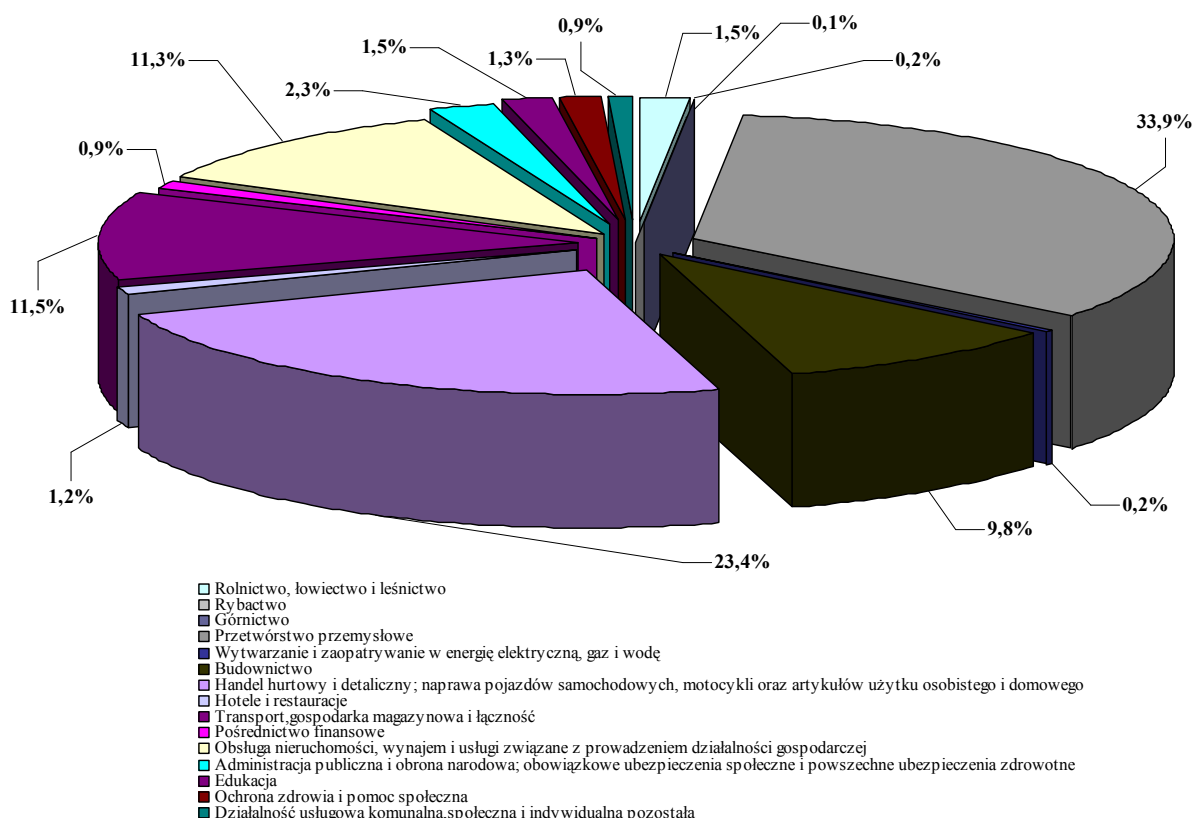
Trudności z obsadzeniem miejsc pracy miały firmy duże, wśród nich wolnymi miejscami pracy dysponowały przedsiębiorstwa przemysłowe, administracja publiczna i obrona, ochrona zdrowia i pomoc społeczna. W końcu I półrocza 2007 roku wolne miejsca pracy były skoncentrowane w małych przedsiębiorstwach prywatnych.

Wykres 4. Liczba wolnych miejsc pracy w Wielkopolsce w 2007r wg wielkich grup zawodowych z uwzględnieniem małych, średnich i dużych przedsiębiorstw.

1.5 Nowo utworzone miejsca pracy

W Wielkopolsce w 2007 roku w badanych przedsiębiorstwach powstało 73 171 nowych miejsc pracy, z czego prawie 94% w sektorze prywatnym. Najwięcej, niemal 42% tj. 30 672 miejsca stworzono w przedsiębiorstwach dużych, 39% ogółu nowopowstałych stanowisk pracy tj. 28 529 dotyczyło firm małych, zatrudniających najwyżej do 9 pracowników. W grupie tej znajdują się również stanowiska pracy powstałe poprzez samozatrudnienie.

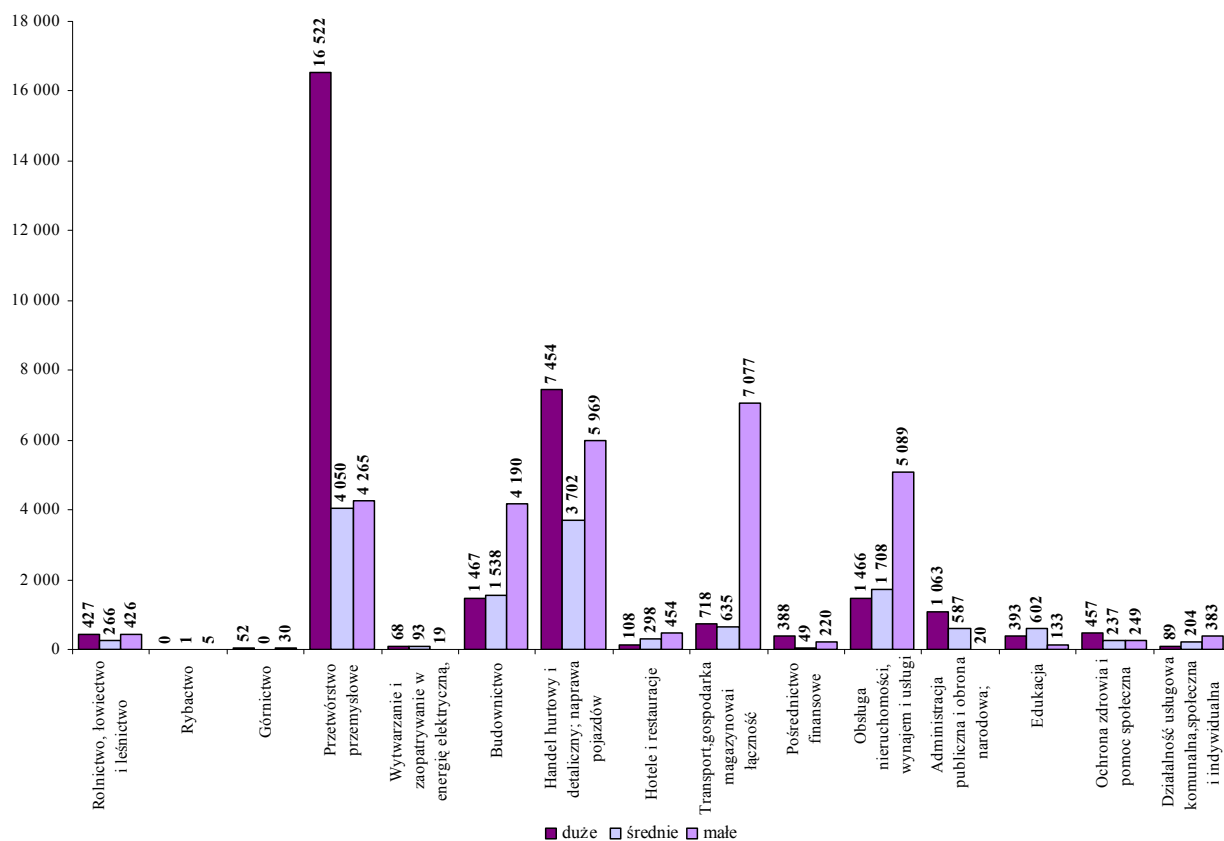
Wykres 5. Struktura nowo utworzonych miejsc pracy w Wielkopolsce w 2007r. wg sekcji PKD

Największe zatrudnienie wygenerowały firmy prowadzące działalność w sektorach: przetwórstwo przemysłowe 33,9% tj. 24 837 etatów, handel i naprawy 23,4% tj. 17 125 etatów, transport, gospodarka magazynowa i łączność 11,5% tj. 8430 etatów oraz obsługa nieruchomości i firm 11,3% tj. 8 263 etaty. Niewielką liczbę, nie przekraczającą 1 000 nowych stanowisk pracy, wykazały przedsiębiorstwa z sektora rybactwo, górnictwo, wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną gaz i wodę, hotele i restauracje, pośrednictwo finansowe, ochrona zdrowia i pomoc społeczna oraz działalność usługowa, komunalna, społeczna i indywidualna pozostała.

Tabela 3. Nowo utworzone miejsca pracy w przedsiębiorstwach z terenu województwa wielkopolskiego w 2007 roku

Wyszczególnienie	Liczba nowo utworzonych miejsc pracy w 2007r.						% udział w ogóle				
	ogółem	w tym:					z sektora		jednostki wg wielkości		
		z sektora		jednostki wg wielkości							
	publicznego	prywatnego	duże	średnie	małe	publicznego	prywatnego	duże	średnie	małe	
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	1 119	39	1 080	427	266	426	3,5	96,5	38,2	23,8	38,1
Rybacktwo	6	0	6	0	1	5	-	100,0	-	16,7	83,3
Górnictwo	82	0	82	52	0	30	-	100,0	63,4	-	36,6
Przetwórstwo przemysłowe	24 837	132	24 705	16 522	4 050	4 265	0,5	99,5	66,5	16,3	17,2
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	180	129	51	68	93	19	71,7	28,3	37,8	51,7	10,6
Budownictwo	7 195	123	7 072	1 467	1 538	4 190	1,7	98,3	20,4	21,4	58,2
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego	17 125	79	17 046	7 454	3 702	5 969	0,5	99,5	43,5	21,6	34,9
Hotele i restauracje	860	38	822	108	298	454	4,4	95,6	12,6	34,7	52,8
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	8 430	123	8 307	718	635	7 077	1,5	98,5	8,5	7,5	84,0
Pośrednictwo finansowe	657	12	645	388	49	220	1,8	98,2	59,1	7,5	33,5
Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	8 263	281	7 982	1 466	1 708	5 089	3,4	96,6	17,7	20,7	61,6
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenia zdrowotne	1 670	1 670	0	1 063	587	20	100,0	-	3,7	35,1	1,2
Edukacja	1 128	951	177	393	602	133	84,3	15,7	34,8	53,4	11,8
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	943	629	314	457	237	249	66,7	33,3	48,5	25,1	26,4
Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna pozostała	676	357	319	89	204	383	52,8	47,2	13,2	30,2	56,7
Ogółem województwo	73 171	4 563	68 608	30 672	13 970	28 529	6,2	93,8	41,9	19,1	39,0

Poniższy wykres dotyczy liczby nowo utworzonych miejsc pracy w przedsiębiorstwach w podziale na wielkość jednostki oraz sektor działalności. Sektor przetwórstwa przemysłowego należy do największego w Wielkopolsce. W dużych przedsiębiorstwach przemysłowych zostało utworzonych w tym okresie zdecydowanie najwięcej stanowisk pracy tj. 16 522, następnie wśród małych przedsiębiorstw z sektora transportowego tj. 7 077, obrotu nieruchomościami tj. 5 089 oraz jednostek handlowych i usługowych tj. 5 969. Rozwój budownictwa w regionie spowodował utworzenie 7 195 miejsc pracy, z czego 5 728 w firmach małych i średnich.

Wykres 6. Liczba nowo utworzonych miejsc pracy w Wielkopolsce w 2007r. wg sekcji PKD z uwzględnieniem małych, średnich i dużych przedsiębiorstw.

2. Zapotrzebowanie na pracowników

2.1 W kraju

Jak wynika z raportu „Rynek pracy w Polsce – potencjał rekrutacyjny polskiego Internetu” przygotowanego przez internetową platformę kariery GazetaPraca.pl, województwo wielkopolskie zajmuje czwartą pozycję biorąc pod uwagę liczbę ofert pracy zamieszczanych w Internecie (66 930 ofert pracy w pierwszej połowie 2007 r.).

Sprzedaż, produkcja, logistyka i transport to branże, w których zapotrzebowanie na pracowników w Wielkopolsce jest największe.

Raport pokazuje, że najczęściej poszukiwani są specjaliści bez wymaganego wyższego wykształcenia (43% ogłoszeń), są to oferty kierowane przede wszystkim do handlowców.

Drugą w kolejności grupą są specjaliści z wyższym wykształceniem (25%), należy zaliczyć do nich informatyków, inżynierów, doradców kredytowych, nauczycieli, lekarzy, księgowych. Niewiele mniejsze zapotrzebowanie jest na pracowników fizycznych (20%), poszukiwani są pracownicy zakładów produkcyjnych i usługowych, barmani, magazynierzy, a także mimo poprawiającej się sytuacji w branży budowlanej, nadal wiele ofert pracy

skierowanych jest właśnie do budowlańców. Czwartą pod względem liczebności grupę zawodową stanowi niższa kadra kierownicza (11% wszystkich zamieszczonych ogłoszeń). Natomiast najmniej liczną grupą jest wyższa kadra zarządzająca (2%), co wynika z innych preferowanych metod rekrutacji.

WUP w Poznaniu przeprowadził w lipcu 2007r. wśród najlepszych firm Wielkopolski (wg rankingu Głosu Wielkopolskiego) badanie ankietowe z którego wynika, że pracodawcy w ciągu najbliższych lat planują przyjęcia³:

- w sektorze przemysłowym zawody: kontroler finansowy, tokarz, operator CNC, operator maszyn przemysłowych, krawiec, introligator, drukarz, korektor języków obcych, księgowy, szwaczka, robotnik niewykwalifikowany, pracownik produkcji, kierowca, mechanik, elektryk, lakiernik, konstruktor, inżynier, pracownik branży mięsnej,
- w sektorze budowlanym zawody: kierowca, operator maszyn i sprzętu drogowego, robotnik wykwalifikowany, spawacz, cieśla, murarz, zbrojarz i brukarz,
- w sektorze handlowo-usługowym: sprzedawca, rzeźnik, masarz, kierowca, informatyk, manager, magazynier, operator wózków widłowych, robotnik niewykwalifikowany, tapicer.

Do określenia potrzeb kadrowych dla Wielkopolski, poza analizą danych statystycznych oraz przytoczonym badaniem wśród pracodawców, uzyskano również informacje w zakresie zapotrzebowania na pracowników od Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad Oddział Poznań, Wielkopolskiego Klubu Kapitału oraz Wielkopolskiej Izby Budownictwa. Wymienieni przedsiębiorcy będą poszukiwali pracowników w zawodach: chemicy, projektanci i analitycy systemów komputerowych, programiści, informatycy, inżynierowie (wśród nich głównie mechanicy, chemicy, rolnictwa i leśnictwa), biolodzy, biotechnolodzy, farmaceuci, ekonomiści, technicy budownictwa, technicy elektrycy, technicy mechanicy, agenci do spraw sprzedaży (handlowcy), księgowi, murarze, betoniarze, cieśle, stolarze budowlani, robotnicy budowy dróg, dekarze, tynkarze, malarze budowlani, robotnicy przygotowujący i wznoszący konstrukcje metalowe, kowale.

---

³ W ramach badania pracodawcy określili zapotrzebowanie na konkretne zawody bez podania ilości planowanych przyjęć.

2.2 Za granicą

Usługi w zakresie pośrednictwa do pracy za granicą u pracodawców zagranicznych obywateli Polskich świadczą:

- urzędy pracy w ramach sieci EURES,
- agencje pośrednictwa pracy.

W ramach sieci EURES w 2007 roku zatrudnienie u pracodawców zagranicznych znalazło 587 osób z czego najwięcej w Danii, Hiszpanii i Holandii.

Agencje pośrednictwa pracy wykazały, że pracę za granicą podjęły 5 694 osoby w 18 krajach świata (głównie w krajach Unii Europejskiej). Najwięcej pracowników zatrudnili pracodawcy z:

- Holandii 4 081 osób, z czego najwięcej ogrodników, robotników przy pracach prostych i w rolnictwie oraz marynarzy,
- Danii 522 osoby, z czego najwięcej ogrodników, masarzy oraz magazynierów,
- Wielkiej Brytanii 307 osób, z czego najwięcej stolarzy, robotników w rolnictwie oraz spawaczy.

Najliczniej pracodawcy zagraniczni przyjęli do pracy Polaków w zawodach: ogrodnik, robotnik w rolnictwie, robotnik przy pracach prostych w przemyśle, marynarz, masarz, magazynier, kelner, spawacz.

W okresie od stycznia do grudnia najwięcej ofert EURES napłynęło z Wielkiej Brytanii, Irlandii, Dani i Francji. Do pracy poszukiwano przede wszystkim spawaczy, kucharzy, pracowników do prac sezonowych w rolnictwie i ogrodnictwie oraz mechaników i kierowców.

3. Analiza absolwentów szkół województwa wielkopolskiego rocznika 2006/2007

Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu od 2001 roku przygotowuje raport dotyczący oceny sytuacji absolwentów szkół województwa wielkopolskiego zawierający analizę kierunków kształcenia z danego rocznika. W 2007 roku opracowany został po raz pierwszy raport dotyczący perspektywnego zapotrzebowania na kadry kwalifikowane w regionie. Wyżej wymienione dokumenty zawierają informacje na temat kształcenia młodzieży w placówkach ponadgimnazjalnych na terenie całej Wielkopolski, z uwzględnieniem typów szkół oraz kierunków kształcenia. Informacje są uzupełnione o:

- liczbę absolwentów rejestrujących się w urzędach pracy w okresie do roku czasu od zakończenia edukacji,

- zapotrzebowanie w Wielkopolsce na zawody określone na podstawie ofert pracy skierowanych do PUP, WUP,
- wyniki badań w zakładach pracy oraz prognoz na podstawie planowanych inwestycji w regionie.

Z uwagi na posiadane ww. analizy, prognostyczną część monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych opracowano na podstawie:

- danych statystycznych dotyczących popytu na pracę w 2007 roku – źródło GUS,
- dokumentu „Ocena sytuacji absolwentów szkół województwa wielkopolskiego rocznik 2006/2007 na rynku pracy”,
- dokumentu „Perspektywiczne zapotrzebowanie na kadry kwalifikowane w Wielkopolsce wykształcone na poziomie zasadniczej szkoły zawodowej, technikum, szkoły policealnej, kolegium”.

3.1 Zasadnicze szkoły zawodowe

Zasadnicze szkoły zawodowe obecnie kształcą w województwie w około 50 zawodach, z czego uczniowie kształceni w ww. zawodach stanowią prawie 80% wszystkich uczniów szkół zawodowych.

W roku 2007 naukę w zasadniczych szkołach zawodowych w Wielkopolsce ukończyło 8 417 absolwentów, z czego 2 780 stanowiły kobiety. W porównaniu z rokiem ubiegłym, wzrosła liczba osób kończących ten typ szkoły (w roku szkolnym 2005/2006 było to 7 989 osób). Spośród absolwentów rocznika 2006/2007, 926 osób zostało zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy jako bezrobotni, w tym 486, czyli ponad połowę, stanowią kobiety. Liczba zarejestrowanych jako bezrobotni absolwentów rocznika 2006/2007 zmniejszyła się o 41% w porównaniu z rokiem ubiegłym. Niezwykle istotne natomiast jest, że spośród 1 569 osób, które ukończyły edukację w roku 2006, w ewidencji powiatowych urzędów pracy nadal pozostaje niemal 450 zarejestrowanych jako bezrobotni. Z tego ponad 60% stanowią kobiety.

W okresie od 01.01. do 31.10.2007, 285 osób, w tym 153 kobiety, zostało skierowanych do pracy niesubsydiowanej, natomiast w tym samym czasie 387 absolwentów, w tym 200 kobiet, objęto pomocą w ramach aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu.

Spośród osób, które ukończyły w roku szkolnym 2006/2007 zasadnicze szkoły zawodowe, najwięcej, bo 1 718 stanowi młodzież w zawodzie sprzedawca. W porównaniu z rokiem ubiegłym, liczba absolwentów w tym zawodzie wzrosła o 21%. Zawód ten pozostaje wyraźnie sfeminizowany, gdyż 1 424 osoby spośród absolwentów to kobiety. Mimo iż

absolwenci tego kierunku stanowią największy odsetek wszystkich bezrobotnych absolwentów zasadniczych szkół zawodowych rocznika 2006/2007, to w porównaniu z rokiem poprzednim, zmalała liczba osób, które uzyskały zawód sprzedawcy i zostały zarejestrowane jako bezrobotne. W ewidencji powiatowych urzędów pracy widnieje 244 bezrobotnych absolwentów z rocznika 2006/2007 w zawodzie sprzedawca, co stanowi 14% ogółu absolwentów w tym zawodzie z tego roku.

Sprzedawcy, to pierwsza co do wielkości kategoria absolwentów, ale także najliczniejsza kategoria absolwentów pozostających w ewidencji powiatowych urzędów pracy jako bezrobotni. Jednak jak wynika z badania przeprowadzonego przez Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu w 2007 roku wśród pracodawców z Wielkopolski, w najbliższych latach planowane są liczne przyjęcia w sektorze handlowo – usługowym, w tym na stanowisko sprzedawca – demonstrator. Również zapotrzebowanie na zawody opracowane na podstawie ofert pracy zgłoszonych do urzędów pracy w I połowie 2007 roku wskazuje, iż najwięcej ofert, bo aż 5 724 dotyczyło sprzedawców i demonstratorów. Podobnie, jak wynika z raportu „Rynek pracy w Polsce – potencjał rekrutacyjny polskiego Internetu”, przygotowanego przez internetową platformę kariery GazetaPraca.pl, branżą, w której zapotrzebowanie na pracowników w Wielkopolsce jest największe, jest właśnie sprzedaż. Wysoki, notowany corocznie, odsetek bezrobotnych absolwentów tego kierunku może wynikać z faktu, iż jest to zawód najliczniej reprezentowany. Jednocześnie warto podkreślić, iż stanowiska w sektorze handlu niejednokrotnie obejmują osoby, które posiadają niezwiązane z tą branżą wykształcenie. Często pracę w jednostkach handlowo – usługowych podejmują studenci, czy osoby kontynuujące naukę po szkole średniej. Stąd duża liczba ofert pracy i wskazywane zapotrzebowanie w tym zawodzie nie musi przekładać się na dobrą sytuację absolwentów zasadniczych szkół zawodowych w zawodzie sprzedawcy na rynku pracy.

Kucharze małej gastronomii, to druga co do wielkości kategoria absolwentów zasadniczych szkół zawodowych w roczniku 2006/2007, również pod względem liczby bezrobotnych. Szkoły w tym zawodzie ukończyło w Wielkopolsce 1 121 osób, z czego 44% stanowią kobiety. W porównaniu z rokiem ubiegłym, liczba absolwentów tego kierunku wzrosła o 23%. Mimo większego niż w poprzednim roku zainteresowania młodzieży kształceniem w zawodzie kucharza, liczba absolwentów zarejestrowanych jako bezrobotni spadła. W ewidencji powiatowych urzędów pracy widnieje 146 osób, które ukończyły edukację w roku szkolnym 2006/2007, natomiast w roku ubiegłym takich osób było 236. Niezmiennie jednak, ponad 60% bezrobotnych absolwentów w zawodzie kucharza małej

gastronomii stanowią kobiety. Należy również podkreślić, iż nadal 1/3 z zarejestrowanych absolwentów z rocznika 2005/2006, pozostaje bez pracy.

Kolejnym pod względem ilości absolwentów oraz bezrobotnych absolwentów, jest zawód mechanika samochodowego. W roczniku 2006/2007, 1 053 osoby ukończyły edukację w tym kierunku, z czego 102 zostały zarejestrowane jako bezrobotne.

Zawodem, w którym co roku notuje się duży stopień bezrobocia, przy znacznej liczbie osób kończących edukację w tej kategorii, jest zawód fryzjera. Należy jednak podkreślić, iż w stosunku do roku poprzedniego, ogólna liczba absolwentów tego kierunku zmalała. W roczniku 2006/2007, naukę w zawodzie fryzjera ukończyły 524 osoby, z czego 99, czyli niemal 20% zostało zarejestrowanych jako bezrobotne. Natomiast w roku 2005/2006, absolwentów tego kierunku było 613, w tym 176, czyli prawie 30% bezrobotnych w tym zawodzie. Jednak niemal dwudziestoprocentowy stopień bezrobocia w roku 2006/2007, wśród absolwentów tego zawodu, to nadal bardzo wysoki odsetek w porównaniu z innymi kierunkami kształcenia w zasadniczych szkołach zawodowych.

Spadek zainteresowania zawodem fryzjera jest być może spowodowany większą wiedzą młodzieży na temat złej sytuacji przedstawicieli tej profesji na rynku pracy. Przeprowadzone przez Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu badania pokazują, iż do powiatowych urzędów pracy w I połowie 2007 roku, wpłynęło 435 ofert pracy, liczonych ogółem dla fryzjerów, kosmetyczek i zawodów pokrewnych. Jest to zawód, w którym dominuje zatrudnienie w mikroprzedsiębiorstwach i samozatrudnienie, stąd brak zainteresowania osobami z takim wykształceniem wśród dużych pracodawców, a tym samym rynek małych firm nie jest w stanie wchłonąć dużej liczby absolwentów tego kierunku. Podobnie rzecz ma się ze wspomnianym już zawodem mechanika samochodowego. Tutaj również występuje niewielka liczba ofert pracy i małe zainteresowanie wśród pracodawców, bowiem do urzędów pracy zgłoszono 569 ofert pracy (absolwentów w tym zawodzie było 1 053).

Zawodami, na które w Wielkopolsce jest szczególnie duże zapotrzebowanie są zawody z branż, w których w najbliższych latach planowane są szczególnie liczne i duże inwestycje. Są to przede wszystkim sektory budownictwa i drogownictwa, a także usług. Analiza sytuacji absolwentów zasadniczych szkół zawodowych pokazuje wyraźnie niedopasowanie oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy.

W zawodzie murarza, edukację w roku 2006/2007 ukończyły 122 osoby, z czego 14 widnieje w ewidencji jako osoby bezrobotne. Zainteresowanie tym kierunkiem kształcenia, w porównaniu do poprzedniego roku spadło o ponad 23%. Tymczasem w I połowie 2007

roku, w powiatowych urzędach pracy w Wielkopolsce odnotowano 1 456 ofert pracy dla murarzy. Podobnie przedsiębiorcy oraz przedstawiciele instytucji zrzeszających pracodawców podkreślali, iż planowane są przyjęcia i poszukiwani będą pracownicy w tym zawodzie. Brak fachowców w tej dziedzinie spowodowany jest licznymi wyjazdami do pracy za granicę. Jednak ogromne znaczenie ma również fakt, iż mimo wyraźnego zapotrzebowania na osoby posiadające zawód murarza, szkoły nie dopasowują prowadzonych kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy a zainteresowanie zawodami z sektora budowlanego wśród młodzieży jest niewielkie. Jest to widoczne również w takich zawodach, jak: stolarz, ślusarz, technolog robót wykończeniowych w budownictwie, spawacz, betoniarz, dekarz, tynkarz, cieśla, robotnik budowy dróg, malarz budowlany, robotnik przygotowujący i wznoszący konstrukcje metalowe czy kowal. W pierwszym półroczu 2007 roku, do powiatowych urzędów pracy zgłoszono 1 128 ofert pracy dla stolarzy, przy czym taki kierunek kształcenia w roku 2006/2007 ukończyło 635 osób. Dla ślusarzy przygotowanych było 1 086 ofert pracy, przy 310 osobach, które ukończyły edukację w tym zawodzie w roku 2007. W zawodzie cieśla, stolarz budowlany wykształcono 8 osób, natomiast zgłoszono zapotrzebowanie na 462 pracowników. W powiatowych urzędach pracy odnotowano 495 ofert pracy dla betoniarzy, przy czym szkoły w tym zawodzie w roku 2007 ukończyły 4 osoby (żadna nie została zarejestrowana jako bezrobotna). Podobna sytuacja dotyczy dekarzy, dla których przygotowano 350 ofert, absolwentów było natomiast 7 i żaden nie widniał w ewidencji bezrobotnych. W zawodzie robotnik budowy dróg zasadnicze szkoły zawodowe w roku szkolnym 2006/2007 nie wykształciły ani jednego absolwenta, przy czym zgłoszono 476 ofert pracy dla tego zawodu. Tymczasem w Wielkopolsce na lata 2008-2013 zaplanowano prawie 2,5 tys. inwestycji, w tym ponad 970 w budownictwie i ponad 830 w drogownictwie, co stanowi podstawę do zweryfikowania, wobec przedstawionych danych, proponowanej przez wielkopolskie zasadnicze szkoły zawodowe oferty edukacyjnej pod kątem jej dopasowania do potrzeb rynku pracy.

Najmniejszą popularnością wśród młodzieży cieszyły się zawody sklasyfikowane w grupach elementarnych: operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów chemicznych i wyrobów mleczarskich, mechanicy precyzyjni, kowale i hartownicy, operatorzy urządzeń przemysłu szklarskiego, betoniarze, monterzy sieci i urządzeń telekomunikacyjnych, jubilerzy, złotnicy, formierze odlewniczy, robotnicy obróbki kamienia, plecionkarze, kaletnicy, introligatorzy. W wymienionych zawodach placówki oświatowe podjęły kształcenie, jednak bardzo znikome, liczba absolwentów w analizowanych latach nie

przekroczy 30 osób. Zważywszy na planowane inwestycje, część z tych zawodów np. betoniarz, monter czy operator będzie poszukiwana przez pracodawców.

Jak wynika z analizy badania przeprowadzonego przez Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu, a także analizy raportu przygotowanego przez portal GazetaPraca.pl oraz ofert pracy skierowanych do powiatowych urzędów pracy w Wielkopolsce, na regionalnym rynku pracy występuje szczególnie duże zapotrzebowanie na przedstawicieli takich zawodów, jak robotnicy przy pracach prostych w przemyśle, szwaczki, magazynierzy, spawacze czy kierowcy samochodów ciężarowych. Należy jednak podkreślić, iż są to zawody, w których odpowiednie kwalifikacje i uprawnienia uzyskuje się poprzez uczestnictwo w specjalistycznych kursach i szkoleniach, nie poprzez kształcenie w szkołach ponadgimnazjalnych.

3.2 Licea zawodowe

Na poziomie liceów zawodowych w roku szkolnym 2006/2007 wykształcono 15 osób, w tym 12 kobiet. W roku ubiegłym szkoły te ukończyło 89 osób, z tego większość stanowiły kobiety (niemal 80%).

Występowanie kierunków kształcenia oferowanych przez licea zawodowe również w technikach, stwarza młodym osobom możliwość dokonania wyboru w jakiego typu szkołach chcieliby pobierać edukację. Być może wykazywane przez młodzież większe zainteresowanie nauką w technikach, przyczyniło się do zmniejszenia liczby absolwentów kończących licea zawodowe.

W ostatnich latach zawody technik handlowiec i technik ekonomista stały się bardzo popularne. Spowodowało to pojawienie się na rynku pracy dużej liczby osób z takim wykształceniem. Niewątpliwie jest to także związane z możliwością zdobycia wykształcenia w wymienionych profilach także w szkołach policealnych.

Wszyscy absolwenci liceów zawodowych w roku 2007 ukończyli edukację w zawodzie technik handlowiec. Żaden z nich nie został zarejestrowany w powiatowych urzędach pracy jako osoba bezrobotna, według stanu na koniec października 2007 roku. Natomiast rok wcześniej w ewidencji widniało 20 osób, z czego nadal zarejestrowane są 3.

Brak bezrobotnych handlowców rocznika 2006/2007, może z jednej strony wynikać ze znalezienia zatrudnienia, bądź też jest spowodowany kontynuowaniem nauki przez te osoby.

Jednocześnie należy podkreślić, że obecnie na rynku pracy występuje duże zapotrzebowanie na osoby z sektora handlowego. A jak wynika z raportu „Rynek pracy

w Polsce – potencjał rekrutacyjny polskiego Internetu” przygotowanego przez internetową platformę kariery GazetaPraca.pl, najczęściej poszukiwani są specjaliści bez wyższego wykształcenia i są to oferty kierowane przede wszystkim do handlowców.

Na poziomie szkół średnich artystycznych, w roku szkolnym 2006/2007 wykształcono 521 osób. Spośród ogółu absolwentów 3 osoby, w tym 2 kobiety, zostały zarejestrowane w powiatowych urzędach pracy jako bezrobotne. W porównaniu z ubiegłym rokiem szkolnym, liczba absolwentów tego typu szkół wzrosła ponad czterokrotnie. Nie zmienił się poziom bezrobocia wśród osób kończących szkoły artystyczne, gdyż w roku 2006 zarejestrowane zostały 2 osoby, z czego jedna nadal pozostaje w ewidencji powiatowego urzędu pracy jako bezrobotna.

W porównaniu z rokiem ubiegłym, oprócz dotychczasowych kierunków kształcenia w zawodach muzyk instrumentalista i plastyk, w wielkopolskich szkołach średnich artystycznych wprowadzono nowy kierunek – tancerz, w 2007 roku 20 absolwentów nabyło dyplom potwierdzający ten zawód.

W zawodzie plastyka w 2007 roku wykształcono 65 osób, tj. o 33 osoby mniej niż w roku poprzednim. Spośród absolwentów tego kierunku 3 osoby, w tym 2 kobiety, zostały zarejestrowane w powiatowych urzędach pracy jako bezrobotne.

Zawód muzyka instrumentalisty jest najliczniej reprezentowanym zawodem jeśli chodzi o szkoły średnie artystyczne. W roku 2006/2007 aż 436 osób ukończyło edukację na tym kierunku, żadna nie została zarejestrowana jako bezrobotna. W roku poprzednim kierunek ten ukończyło 15 osób i nikt nie został zarejestrowany jako bezrobotny.

3.3 Technika

Technika kształcą również w około 50 zawodach, z czego ponad połowa uczniów to przyszli technicy ekonomiści, technicy mechanicy, technicy informatycy i technicy handlowcy.

W roku 2007 na wielkopolskim rynku pracy pojawiło się 14 167 absolwentów z wykształceniem technicznym, z czego przeważającą część stanowili mężczyźni w liczbie 8 332 osób. W porównaniu z rokiem ubiegłym ilość absolwentów kończących ten typ szkoły utrzymała się na bardzo podobnym poziomie, było ich bowiem 14 155.

Spośród ogółu absolwentów rocznika 2006/2007 bezrobotnymi zostało 1 138, w grupie tej prawie 67% osób stanowią kobiety. Nastąpił spadek liczby bezrobotnych absolwentów w stosunku do roku poprzedniego, było ich wówczas 2 150. W rejestrach urzędów pracy pozostaje nadal 445 osób, z czego 310 to kobiety.

Analizując kierunki kształcenia można zauważyć, że najczęściej wybieranym kierunkiem był technik ekonomista. W roku szkolnym 2006/2007 ukończyły go 2 382 osoby, w większości były to kobiety – tj. 1 716 osób. W porównaniu do roku poprzedniego techników ekonomistów było o 154 osoby więcej. W badanym okresie bezrobotnych absolwentów było 340 osób, w tym 279 kobiet, natomiast w roku poprzednim było ich o 202 osoby więcej, z tego ponad 80% stanowiły kobiety. Z rocznika 2005/2006 w ewidencji powiatowych urzędów pracy nadal zarejestrowanych jest 117 osób, w tym 101 kobiet. Można zatem zauważyć, iż mimo spadku bezrobocia wśród tej grupy absolwentów, sytuacja kobiet nie uległa poprawie.

Kolejnym kierunkiem, który w roku szkolnym 2006/2007 ukończyła znaczna liczba osób jest technik handlowiec – 1 698 absolwentów. W porównaniu z rokiem ubiegłym liczba absolwentów w tym zawodzie zwiększyła się o prawie 26%. Kierunek ten, podobnie jak technik ekonomista, również cieszył się większą popularnością wśród kobiet – 1 149 osób. Bezrobotnych handlowców omawianego rocznika, w analizowanym okresie, były 154 osoby, natomiast w ubiegłym roku było ich o około 43% więcej.

Niewątpliwie sytuacja młodzieży, która ukończyła powyższe kierunki nie należy do korzystnych. Występuje bowiem przesycenie rynku osobami posiadającymi tego typu wykształcenie. Jednakże można prognozować poprawę sytuacji handlowców na wielkopolskim rynku pracy, gdyż jak wynika z raportu „Rynek pracy w Polsce – potencjał rekrutacyjny polskiego Internetu” przygotowanego przez internetową platformę kariery GazetaPraca.pl, sprzedaż jest jedną z branż, w których zapotrzebowanie na pracowników jest największe, a oferty pracy kierowane są przede wszystkim do handlowców. Również z przeprowadzonego przez Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu badania skierowanego do pracodawców wynika, że w dalszym ciągu przedsiębiorcy będą poszukiwali do pracy osób z tej grupy zawodowej. Z ofert pracy zgłoszonych do urzędów pracy w I połowie 2007 roku, także wynika duże zapotrzebowanie na osoby z sektora handlu.

Technik mechanik to kolejny zawód, który cieszy się dużym zainteresowaniem wśród młodzieży. Kierunek ten ukończyło w roku szkolnym 2006/2007 1 414 absolwentów, ze względu na specyfikę zawodu większość stanowili mężczyźni (około 99%). W roku ubiegłym osób wybierających ten zawód było o 29% więcej. Ponad 4%, tj. 61 absolwentów rocznika 2006/2007 w zawodzie technik mechanik, to osoby bezrobotne, natomiast w ubiegłym roku absolwentów tego kierunku zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy było prawie trzykrotnie więcej, z czego nadal widnieją w ewidencji 22 osoby, są to wyłącznie mężczyźni.

W roku szkolnym 2006/2007 znaczna liczba osób ukończyła technikum w zawodzie technik żywienia i gospodarstwa domowego (1 379 absolwentów), w grupie tej ponad 62% stanowiły kobiety. W porównaniu z rokiem ubiegłym liczba absolwentów w tym zawodzie zwiększyła się o 236 osób. Natomiast liczba osób bezrobotnych zmniejszyła się, gdyż według stanu na koniec października 2007 roku było ich 115 (w tym 87% kobiet), z kolei rok wcześniej zarejestrowanych było o ponad 53% więcej bezrobotnych absolwentów tego kierunku.

W obydwu kategoriach przeważały kobiety. Spadek bezrobocia wśród tej grupy zawodowej nie poprawia znacznie sytuacji osób, które ukończyły omawiany kierunek, gdyż jak wynika z analizy ofert pracy, które wpłynęły do urzędów pracy w I połowie 2007 roku zapotrzebowanie na osoby z takim wykształceniem jest bardzo małe. Pracodawcy zgłosili bowiem tylko 46 ofert pracy dla osób w zawodzie technik żywienia i gospodarstwa domowego.

Osoby podejmujące decyzję o kształceniu w technikum często zainteresowane były również takimi kierunkami, jak technik elektronik (1 108 absolwentów) czy technik rolnik (1 208 absolwentów). W roku szkolnym 2005/2006 zawody te również cechowały wysokie wartości, technikami elektronikami zostało 1 079 osób, a technikami rolnikami 1 013. Na kierunkach tych chęć kształcenia znacznie częściej wykazują mężczyźni. Warto podkreślić, że mimo niewielkiej liczby ofert pracy dla tych grup zawodowych, absolwenci w/w kierunków znacznie rzadziej zostają bezrobotnymi. Według stanu na koniec października 2007 roku, zarejestrowanych jako osoby bezrobotne w zawodzie technik elektronik było 3,6% absolwentów, a w zawodzie technik rolnik bezrobotni stanowili około 3%. Może być to związane z podejmowaniem samozatrudnienia, bądź też w przypadku techników rolników, pracą w rodzinnych gospodarstwach rolnych.

Z analiz przeprowadzonych przez Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu w 2007 roku wynika, że będą poszukiwani pracownicy w zawodach technik budownictwa i technik elektryk.

W roku szkolnym 2006/2007 kształcenie na kierunku technik budownictwa ukończyło 559 osób, w grupie tej znalazły się 62 kobiety. W roku ubiegłym zostało wykształconych o 20% więcej absolwentów w tym zawodzie. Spośród ogółu tych osób, 33 zostały zarejestrowane jako bezrobotne (około 21% kobiet). W stosunku do roku ubiegłego liczba ta zmalała dwukrotnie, w ewidencji urzędów pracy nadal widnieje 8 osób z rocznika 2005/2006. Dla osób z tej branży zgłoszone zostały do powiatowych urzędów pracy 103 oferty pracy.

W zawodzie technik elektryk wykształciło się w 2007 roku 528 osób, w tym tylko jedna kobieta. W stosunku do roku poprzedniego liczba absolwentów tego kierunku utrzymała się na bardzo podobnym poziomie, było ich bowiem 525, w grupie tej znalazło się 6 kobiet. Według stanu na koniec października 2007 roku 19 mężczyzn, którzy wykształcili się w tym zawodzie, pozostaje bez zatrudnienia. W roku ubiegłym było ich o 66% więcej. Z rocznika 2005/2006, 9 osób nadal zarejestrowanych jest jako osoby bezrobotne. Dla tej grupy zawodowej urzędy pracy w pierwszych sześciu miesiącach 2007 roku dysponowały 109 ofertami pracy.

Kształcenie w zawodach technik budownictwa i technik elektryk jest niezwykle istotne ze względu na dużą ilość (prawie 2,5 tys.) zaplanowanych na lata 2008 – 2013 przez urzędy gmin i starostwa powiatowe inwestycji w Wielkopolsce, w tym ponad 970 w budownictwie, ponad 830 w drogownictwie i ponad 250 w usługach.

W świetle wymienionych inwestycji, zawodem, na który także warto zwrócić uwagę jest technik drogownictwa. Kształci się w nim bowiem nieduża liczba absolwentów, z rocznika 2006/2007 było ich 45, w tym jedna kobieta. W stosunku do roku poprzedniego liczba ta zwiększyła się o 4 osoby. Trzech mężczyzn, którzy ukończyli technikum w tym zawodzie, zostało zarejestrowanych jako bezrobotni. Z rocznika 2005/2006 bezrobotnych absolwentów było dwukrotnie więcej, z czego nadal w ewidencji widnieje dwóch.

Najmniejszą popularnością wśród młodzieży cieszyły się zawody: sprzedawcy i demonstratorzy (jednakże osób w tym zawodzie nie brakuje na rynku pracy, gdyż duża ilość sprzedawców kończy kształcenie na poziomie szkoły zawodowej), optycy, operatorzy wprowadzania danych, elektromechanicy, pracownicy służb technicznych i żeglugi, fotografowie i operatorzy urządzeń do rejestracji obrazu i dźwięku, technicy górnictwa, metalurgii, piloci statków powietrznych, ogrodnicy terenów zieleni (*zawód szkolny – ogrodnik*), mechanicy pojazdów samochodowych, operatorzy aparatury medycznej – wejdzie na rynek pracy do 100 absolwentów.

3.4 Szkoły policealne

Szkoły policealne w Wielkopolsce w roku szkolnym 2006/2007 ukończyło 9 877 absolwentów, z czego 5 487 osób stanowią kobiety. W stosunku do roku ubiegłego, liczba osób, które ukończyły ten poziom edukacji wzrosła o 50%.

Spośród wszystkich absolwentów szkół policealnych rocznik 2006/2007, 449 osób, w tym 364 kobiety, zarejestrowano jako bezrobotne. W roku szkolnym 2005/2006 takich osób było 547, w tym 445 kobiet. Jednocześnie, według stanu na koniec października 2007 roku,

w ewidencji urzędów pracy nadal widnieją jako bezrobotne 203 osoby (w tym 164 kobiety), które naukę w szkołach policealnych zakończyły w roku 2006.

Najpopularniejszym kierunkiem kształcenia na poziomie szkół policealnych, jest zawód technik informatyk. W roku szkolnym 2006/2007 aż 1 660 osób ukończyło naukę z takim tytułem. Wśród nich zdecydowanie przeważali mężczyźni, kobiety stanowiły zaledwie 20%. Podobna tendencja utrzymywała się w poprzednim roku szkolnym, gdzie przy 1 228 absolwentach, było 315 kobiet. Według stanu na koniec października 2007 roku, w powiatowych urzędach pracy zarejestrowano jako bezrobotne 37 osób, które ukończyły naukę w szkołach policealnych w zawodzie technika informatyka, w tym 15 kobiet.

Duża liczba osób, które ukończyły w roku szkolnym 2006/2007 naukę w szkole policealnej w zawodzie technika informatyka oraz niewielki udział procentowy, tj. 2%, zarejestrowanych absolwentów po tym kierunku, świadczy o tym, że przedstawiciele tego zawodu są poszukiwani na rynku pracy, co potwierdza również badanie przeprowadzone przez Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu. Z badania ankietowego skierowanego do pracodawców wynika, że w najbliższych latach, w sektorze handlowo – usługowym, który będzie ulegał szybkiemu rozwojowi, nastąpi wzrost zatrudnienia w zawodach związanych z nowoczesnymi technologiami, które obejmą także informatyków. Również przedstawiciele wielkopolskich pracodawców podkreślali, iż przedsiębiorcy poszukują i będą poszukiwać pracowników w zawodzie informatyka. Podobnie, przygotowany przez internetową platformę kariery GazetaPraca.pl raport wskazuje, że informatycy należą do drugiej w kolejności (po handlowcach) grupy poszukiwanej na rynku pracy za pośrednictwem ofert zamieszczanych w Internecie. W powiatowych urzędach pracy w I półroczu 2007 roku odnotowano 124 oferty pracy dla przedstawicieli tego zawodu. Warto jednak nadmienić, iż do urzędów częściej kierowane są oferty dotyczące pracowników o niższym wykształceniu, natomiast osoby posiadające wykształcenie na poziomie policealnym i wyższym, częściej poszukiwane są przez pracodawców przy pomocy agencji zatrudnienia, zamieszczania ofert w Internecie czy poprzez kontakty nieformalne i osobiste.

Zawodem, który na poziomie szkół policealnych generuje jeden z największych odsetków bezrobotnych absolwentów jest zawód technika fizjoterapii. W roku szkolnym 2006/2007, naukę na tym kierunku ukończyły 164 osoby, w tym 118 kobiet. W porównaniu z rokiem poprzednim, spadła liczba absolwentów. W roku 2005/2006 było ich 235, w tym 176 kobiet. Aż 26% ogółu absolwentów (44 osoby) z ostatniego rocznika zostało zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy jako bezrobotni, 80% z nich stanowią kobiety. Podobnie, w zawodzie technika masażysty w roku szkolnym 2006/2007 naukę

ukończyło 196 osób, w tym 140 kobiet, natomiast 35 osób, co stanowi niemal 18% ogółu absolwentów, zostało zarejestrowanych jako bezrobotni. W pierwszym półroczu 2007 roku, powiatowe urzędy pracy posiadały 121 ofert pracy dla fizjoterapeutów i zawodów pokrewnych.

Wysoki odsetek bezrobotnych wśród absolwentów fizjoterapii i techników masażystów w szkołach policealnych niepokoi, jednak należy zauważyć, że zgodnie z prognozami demografów, mówiącymi o starzejącym się społeczeństwie, posiadanie wykształcenia związanego z opieką osobistą, pomocą społeczną i rehabilitacją powinno zacząć procentować w ciągu najbliższych lat, a specjaliści z tych dziedzin będą poszukiwani na rynku pracy. Tendencje te widoczne są w innych zawodach pokrewnych, w których kształcą szkoły policealne. W roku szkolnym 2006/2007 szkoły te wykształciły 229 osób w zawodzie opiekuna w domu pomocy społecznej, z czego bezrobotni absolwenci stanowili jedynie 3,5% ogółu, a w urzędach pracy w pierwszej połowie roku odnotowano 260 ofert pracy dla pracowników pomocy społecznej i pracy socjalnej. Podobnie, osób, które ukończyły naukę na kierunku asystent osoby niepełnosprawnej, było 280, z czego zarejestrowanych bezrobotnych absolwentów z rocznika 2006/2007 w tym zawodzie było zaledwie 10, co stanowi 3,6%. Tymczasem, dla osób zajmujących się domową opieką osobistą, powiatowe urzędy pracy przygotowały od stycznia do czerwca 2007 roku 161 ofert pracy. Również w zawodzie opiekunka środowiskowa, wykształconych zostało w ostatnim roku szkolnym 328 osób, a w ewidencji powiatowych urzędów pracy na dzień 31.10.2007 widniało 16 zarejestrowanych jako bezrobotne absolwentek, co stanowi prawie 5% ogółu.

Zawodem, w którym odnotowano największą liczbę absolwentów zarejestrowanych jako bezrobotni i jednocześnie trzecim co do ogólnej liczby absolwentów, jest zawód technika usług kosmetycznych. W roku szkolnym 2006/2007 kształcenie na tym kierunku ukończyło 749 osób, w tym 739 kobiet, w roku poprzednim było 441 absolwentów w tym zawodzie. Według stanu na koniec października 2007 roku, zarejestrowanych jako bezrobotne zostało 48 kobiet, które uzyskały tytuł technika usług kosmetycznych w omawianym roku szkolnym. W roku 2005/2006, bezrobotnych absolwentek było 57, z czego nadal w ewidencji powiatowych urzędów pracy pozostaje 17 osób.

Dla grupy zawodowej fryzjerzy, kosmetyczki i pokrewni, powiatowe urzędy pracy w pierwszej połowie 2007 roku posiadały 435 ofert pracy.

Zawodami na poziomie szkół policealnych, które generują najniższy odsetek bezrobotnych, są profesje z branż, w których następuje najszybszy i największy rozwój, takich jak budownictwo, drogownictwo, logistyka, ale też usługi czy administracja.

W sektorze budowlano – drogowym, w roku szkolnym 2006/2007 szkoły policealne wykształciły 27 techników budownictwa, 15 techników dróg i mostów oraz 47 techników geodetów. Liczba absolwentów pierwszego kierunku zmniejszyła się w porównaniu z rokiem poprzednim o ponad 55%, z kolei absolwentów w zawodzie technika geodeta było 28, a ich liczba zwiększyła się o blisko połowę, natomiast osoby, które ukończyły naukę w zawodzie technik dróg i mostów w roku szkolnym 2006/2007, były pierwszym rocznikiem absolwentów tego kierunku na poziomie szkół policealnych w Wielkopolsce i żadna osoba nie została zarejestrowana jako bezrobotna. W zawodzie technika budownictwa i technika geodety nie odnotowano bezrobotnych absolwentów z rocznika 2006/2007. Powiatowe urzędy pracy w okresie pierwszych 6 miesięcy 2007 roku, dysponowały 48 ofertami pracy dla techników geodetów i 103 ofertami dla techników budownictwa i pokrewnych. Zapotrzebowanie na pracowników z branży budowlanej i drogowej zadeklarowali również biorący udział w badaniu przeprowadzonym przez Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu przedsiębiorcy oraz przedstawiciele izb i stowarzyszeń zrzeszających pracodawców.

W branży logistyki w roku 2006/2007, szkoły policealne wykształciły w zawodzie technika spedytora, 110 osób, w tym, naukę na tym kierunku ukończyło 30 kobiet. Należy podkreślić, iż przy tak dużej liczbie absolwentów, żadna osoba nie została zarejestrowana w powiatowych urzędach pracy jako bezrobotna. W roku poprzednim kierunek ten ukończyło 10 osób i również nikt nie został zarejestrowany jako bezrobotny. Oznacza to, że zawód ten cieszy się zainteresowaniem pracodawców. Urzędy w pierwszym półroczu 2007 roku dysponowały 55 ofertami pracy dla spedytorów.

Wart odnotowania jest fakt, iż w takich zawodach, jak technik administracji, technik bezpieczeństwa i higieny pracy, technik prac biurowych, technik rolnik czy technik agrobiznesu, bezrobocie wśród absolwentów tych kierunków rocznika 2006/2007 kształtuje się na niskim poziomie, ich udział procentowy zawiera się w przedziale od 0,9% do 3,8%. Szkoły policealne w omawianym roku wykształciły 905 techników administracji, z czego 34 osoby, czyli prawie 4% ogółu, zostały zarejestrowane jako bezrobotne. Jednocześnie urzędy pracy posiadały 1 474 oferty pracy dla pracowników administracyjnych.

Wyróżniającym się zawodem jest technik ochrony fizycznej osób i mienia. W omawianym roku, naukę na tym kierunku ukończyło 545 osób, w tym 77 kobiet. W roku poprzednim osób takich było 506, w tym 107 kobiet. Ogólna liczba absolwentów nie zmieniła się zatem znacząco, jednak wyraźnie zmalała liczba kobiet pobierających naukę w tym zawodzie. Spośród ogółu absolwentów tego kierunku z rocznika 2006/2007, 5 osób, w tym 4 kobiety, zarejestrowano jako bezrobotne. Bezrobotni absolwenci w tym zawodzie stanowią

zatem 1% ogółu W pierwszym półroczu 2007 roku, powiatowe urzędy pracy w Wielkopolsce dysponowały 1 078 ofertami pracy dla pracowników świadczących usługi ochrony osób i mienia.

3.5 Szkoły wyższe

Szkoły wyższe wprowadzają na wielkopolski rynek pracy największą liczbę absolwentów. Wymagania stawiane przez pracodawców, a także aspiracje edukacyjne młodzieży, powodują zwiększającą się co roku liczbę osób z wyższym wykształceniem.

W roku 2007 naukę w szkołach wyższych w Wielkopolsce ukończyło 40 647 osób, z tego większość stanowiły kobiety (26 557). W stosunku do roku ubiegłego liczba ta zwiększyła się o 5 124 osoby.

Spośród ogółu absolwentów rocznika 2006/2007 1 477 osób zostało bezrobotnymi, z czego w ponad 75% były to kobiety. W roku ubiegłym bezrobotnych absolwentów było o 20% więcej. Wart podkreślenia jest fakt, iż mimo spadku liczby osób pozostających bez zatrudnienia, odsetek bezrobotnych kobiet w porównaniu z poprzednim rokiem zwiększył się o prawie 2 punkty procentowe. W ewidencji powiatowych urzędów pracy nadal widnieje 558 absolwentów rocznika 2005/2006, ze znaczną przewagą kobiet (440).

Analiza kierunków kształcenia w szkołach wyższych wykazuje, że kierunkami, które wprowadzają na rynek pracy największą liczbę absolwentów są między innymi: zarządzanie, pedagogika czy administracja. Niewątpliwie spowodowane jest to kształceniem na tego typu kierunkach w wielu szkołach wyższych, są to zarówno uczelnie publiczne, jak też prywatne, których w ostatnich latach znacznie przybyło.

Dyplom z zarządzania zdobyło w 2007 roku 5 585 osób. Chęć kształcenia na tym kierunku znacznie częściej wykazywały kobiety, było ich bowiem ponad 63% z ogółu absolwentów. W poprzednim roku było 7 113 absolwentów. W powiatowych urzędach pracy odnotowano duże ilości zarejestrowań jako bezrobotne osób po tym kierunku. Według stanu na koniec października 2007 roku było to 199 osób, z czego 155 stanowiły kobiety. W poprzednim roku bezrobotnymi było 208 absolwentów, w tym 170 kobiet, z czego w ewidencji nadal widnieją 132 osoby (ponad 82% to kobiety).

Kolejnym, co do popularności, kierunkiem kształcenia jest pedagogika. W 2007 roku uczelnie wyższe opuściło 3 753 pedagogów, wśród nich zdecydowanie przeważały kobiety, mężczyźni stanowili jedynie około 8%. W stosunku do roku poprzedniego liczba absolwentów tego kierunku zwiększyła się ponad dwukrotnie, z rocznika 2005/2006 było ich bowiem 1 824, z czego również, jak w roku 2007, większość stanowiły kobiety (1 584 osoby).

Wzrosła także liczba osób bezrobotnych po tym kierunku. Na koniec października 2007 roku zarejestrowanych było 185 absolwentów, z czego mężczyźni stanowili około 11%. Coraz częściej osoby z wyższym wykształceniem znajdują się w dość trudnej sytuacji. Z badania przeprowadzonego przez Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu, a także z analizy ofert pracy, które wpłynęły do powiatowych urzędów pracy w I połowie 2007 roku wynika, że obecnie występuje małe zapotrzebowanie na osoby kończące studia na wyżej omówionych kierunkach. Dla osób kończących pedagogikę zgłoszonych zostało 35 ofert pracy, jednakże liczonych ogółem także dla archeologów i socjologów. Natomiast dla absolwentów zarządzania urzędy pracy dysponowały 365 ofertami pracy, ale także skierowanymi do specjalistów do spraw ekonomicznych oraz zawodów pokrewnych.

Studia na kierunku administracja ukończyło w 2007 roku 2 840 absolwentów. Podobnie jak w przypadku pedagogiki czy zarządzania, administracja pozostaje wyraźnie sfeminizowana, około 71% studentów stanowiły kobiety. Warto jednak zauważyć, że spośród dużej liczby absolwentów tego kierunku, niewielka ilość rejestruje się jako osoby bezrobotne. Bezrobotni stanowili około 3% z ogółu osób, które zdobyły w 2007 roku dyplom administracji. W pierwszej połowie roku do urzędów pracy zgłoszono 42 oferty pracy dla specjalistów administracji.

Kierunkiem, który na poziomie szkół wyższych generuje niski odsetek osób bezrobotnych jest informatyka, która cieszy się coraz większym zainteresowaniem wśród młodzieży. W roku 2006/2007 ze szkół wyższych weszło na rynek pracy 922 informatyków, w grupie tej ponad 90% stanowili mężczyźni. W porównaniu do ubiegłego roku liczba ta powiększyła się o 337 osób. Spośród wszystkich absolwentów kończących studia w 2007 roku na tym kierunku, osoby, które nie uzyskały zatrudnienia stanowiły ponad 1%. Świadczy to o dobrej sytuacji na rynku pracy tej grupy zawodowej. Badanie przeprowadzone przez Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu wśród wielkopolskich pracodawców wykazuje, że planowane będą przyjęcia osób z branży informatycznej. Potwierdza to również raport przygotowany przez internetową platformę kariery Gazeta.Praca.pl, z którego wynika, że duża część ofert zamieszczanych w Internecie skierowana jest właśnie do osób z takim wykształceniem.

Jak wynika z analiz Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu, w porównaniu z absolwentami kierunków humanistycznych, w dalszym ciągu osoby posiadające wyższe wykształcenie techniczne stanowią mniejszość na wielkopolskim rynku pracy. Natomiast z uwagi na dużą część zaplanowanych w Wielkopolsce inwestycji m. in. na budownictwo, drogownictwo i usługi, będą potrzebni specjaliści z tych właśnie dziedzin. Zapotrzebowanie

na inżynierów zadeklarowali biorący udział w badaniu przeprowadzonym przez Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu przedsiębiorcy oraz przedstawiciele izb i stowarzyszeń zrzeszających pracodawców.

Niewątpliwie osoby posiadające zawody związane z ochroną zdrowia stanowią grupę poszukiwaną na rynku pracy. Kierunki takie jak: zdrowie publiczne, farmacja, lekarski oraz lekarsko – dentystyczny charakteryzują się najniższym odsetkiem osób bezrobotnych.

Zdrowie publiczne w roku 2007 ukończyło 208 osób, ze znaczną przewagą kobiet (169). W porównaniu z rokiem poprzednim liczba ta powiększyła się o ponad 20%. Według stanu na koniec października 2007 roku tylko jedna kobieta zarejestrowała się w powiatowym urzędzie pracy. Natomiast rok wcześniej w ewidencji osób bezrobotnych widniało 7 kobiet.

W roku 2007 w rejestrach urzędów pracy nie widniała żadna z osób, które ukończyły farmację. W omawianym roczniku absolwentów tego kierunku było 154, znacznie częściej były to kobiety, stanowiły bowiem ponad 83%. W ubiegłym roku było 125 osób wybierających ten kierunek, w grupie tej również nie było osób bezrobotnych.

Kierunki lekarski i lekarsko – dentystyczny również nie wprowadziły na rynek pracy osób bezrobotnych. Jednakże można zauważyć różnice pod względem ilości absolwentów tych dwóch kierunków. Profil lekarski wybrały 193 osoby, z kolei lekarsko – dentystyczny o ponad połowa mniej (86). W obydwu grupach przeważały kobiety.

3.6 Licea ogólnokształcące i profilowane

Licea ogólnokształcące, zaraz po szkołach wyższych kształcą największą liczbę osób. Osoby kończące naukę w tego typu szkołach stanowią około 22% ogółu absolwentów szkół ponadgimnazjalnych.

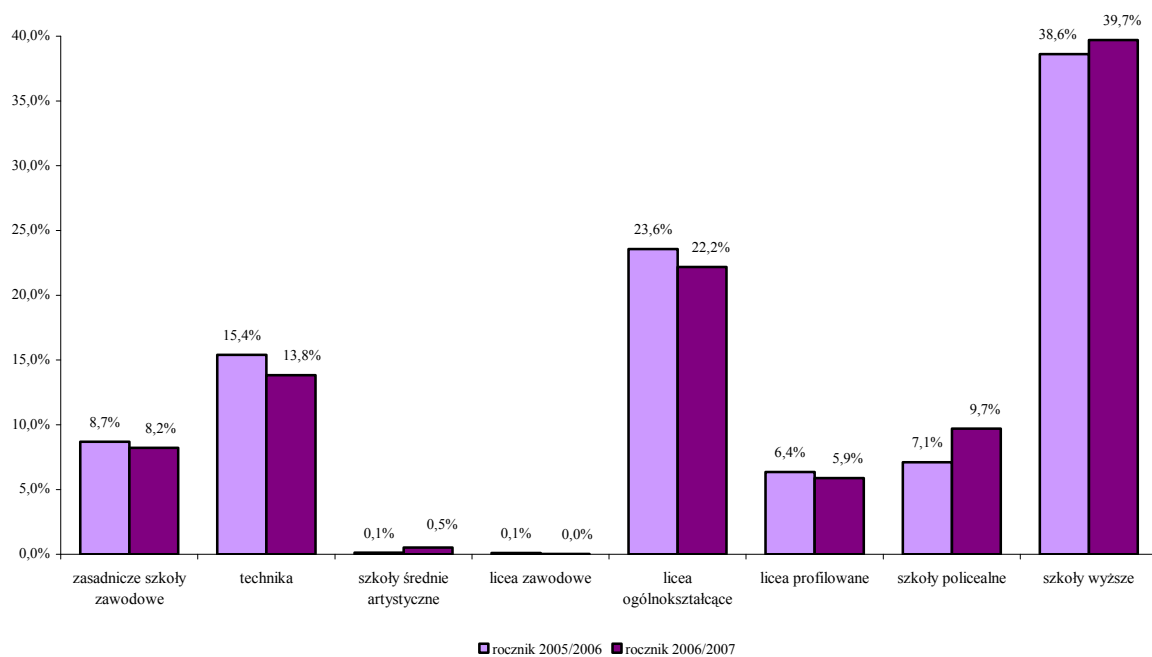
W roku szkolnym 2006/2007 licea ogólnokształcące wykształciły 22 712 osób, z tego kobiety stanowiły ponad 55% absolwentów. W stosunku do roku ubiegłego liczba ta wzrosła o 1 030 osób.

Licea ogólnokształcące nie dają możliwości zdobycia tytułu zawodowego. Dlatego też kończąca je młodzież często kontynuuje edukację w szkołach policealnych i wyższych, zwiększając tym samym swoje szanse na rynku pracy.

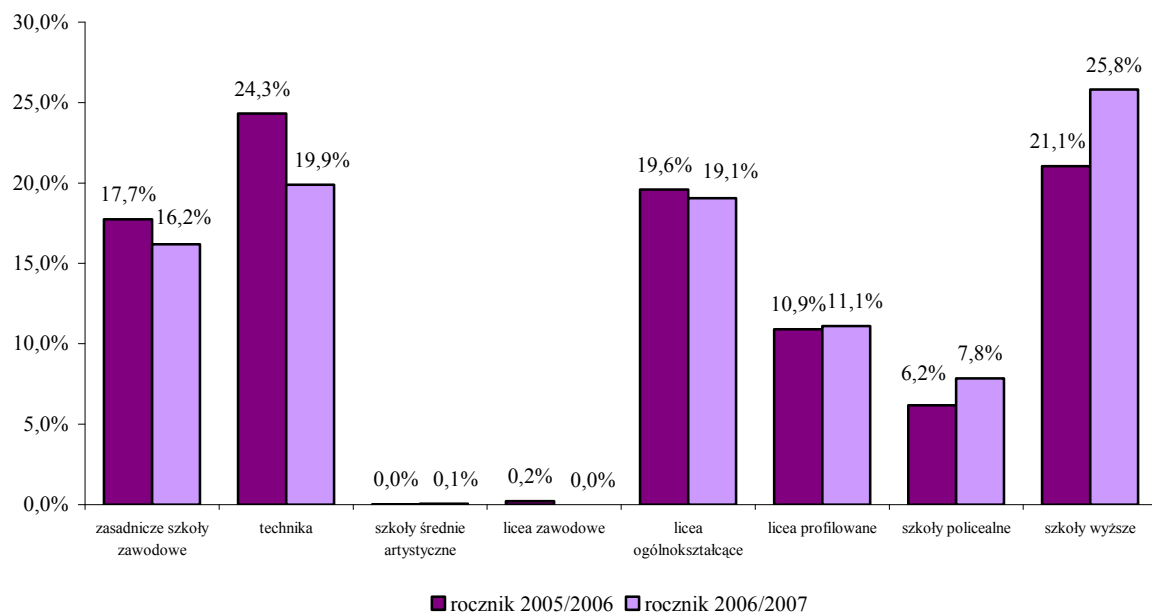
Według stanu na koniec października 2007 roku bezrobotnych absolwentów rocznika 2006/2007 było 1 090 (w tym 779 kobiety) wobec 1 732 zarejestrowań w roku poprzednim, z tego 511 osób z rocznika 2005/2006 (w tym 82% stanowią kobiety), nadal widnieje w ewidencji powiatowych urzędów pracy.

W Wielkopolsce, w roku 2007, naukę w liceach profilowanych ukończyło 6 043 absolwentów. Ponad połowę, bo 3 499, stanowiły kobiety. W porównaniu do roku ubiegłego, liczba osób, które ukończyły ten typ szkół wzrosła. W roku 2005/2006 szkoły te ukończyło 5 849 osób, w tym kobiety stanowiły 57%.

Licea profilowane są specyficznym typem jednostek edukacyjnych. Kształcą one w ramach profili, poszerzając wiedzę ogólną o wiedzę zawodową z zakresu poszczególnych grup zawodowych, nie dając jednak możliwości zdobycia tytułu zawodowego. Z tego względu liceum profilowane przygotowuje przede wszystkim do dalszego kształcenia w różnych formach: kursach, szkołach policealnych, wyższych szkołach zawodowych i uczelniach. Stąd, sytuacja absolwentów liceów profilowanych jest zbliżona do sytuacji absolwentów liceów ogólnokształcących. Większość kontynuuje naukę, część podejmuje pracę, a część rejestruje się w powiatowych urzędach pracy jako bezrobotni. Według stanu na koniec października 2007 roku, w ewidencji powiatowych urzędów pracy widniało 638 absolwentów liceów profilowanych z rocznika 2006/2007. Niemal 78% z nich stanowiły kobiety. Natomiast spośród osób, które ukończyły edukację na tym poziomie w roku szkolnym 2005/2006, zarejestrowanych jako bezrobotne było aż 959, w tym 691 kobiet, z tego 298, w tym 242 kobiety, nadal widnieje w ewidencji powiatowych urzędów pracy.

Wykres 7. Udział procentowy absolwentów wg typów szkół w ogóle absolwentów w danym roczniku

Wykres 8. Udział procentowy bezrobotnych absolwentów wg typów szkół w ogóle bezrobotnych absolwentów

Tabela 4. Zestawienie informacji o szkołach ponadgimnazjalnych w województwie wielkopolskim

Lp.	Typ szkoły	Liczba absolwentów rocznik 2005/2006 ze szkół woj. wlkp. stan na 31.10.2006*		Liczba absolwentów rocznik 2006/2007 ze szkół woj. wlkp. stan na 31.10.2007*		Liczba bezrobotnych absolwentów rocznik 2005/2006 ze szkół woj. wlkp. stan na 31.10.2006**		Liczba bezrobotnych absolwentów rocznik 2006/2007 ze szkół woj. wlkp. stan na 31.10.2007**		Liczba absolwentów rocznik 2005/2006 skierowanych do pracy niesubsydiowanej od 1.01 do 31.10.2006**		Liczba absolwentów rocznik 2006/2007 skierowanych do pracy niesubsydiowanej od 1.01 do 31.10.2007**		Liczba absolwentów rocznika 2005/2006, którzy wg stanu na 31.10.2007 nadal widnieją w ewidencji PUP jako osoby bezrobotne**	
		ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1	zasadnicze szkoły zawodowe	7 989	2 582	8 417	2 780	1 569	721	926	486	358	139	285	153	445	277
2	technika	14 155	5 516	14 167	5 835	2 150	1 324	1 138	760	653	323	330	214	445	310
3	szkoły średnie artystyczne	113	93	521	-	2	2	3	2	1	1	3	2	1	1
4	średnie zawodowe	89	71	15	12	20	20	0	0	5	4	0	0	3	2
5	licea ogólnokształcące	21 682	13 022	22 712	12 585	1 732	1 311	1 090	779	423	302	322	222	511	419
6	licea profilowane	5 849	3 334	6 043	3 499	959	691	638	493	222	143	176	121	298	242
7	szkoły policealne	6 580	3 865	9 877	5 487	547	445	449	364	143	111	144	112	203	164
8	szkoły wyższe	35 523	23 361	40 647	26 557	1 861	1 377	1 477	1 119	561	387	514	359	558	440
	Razem	91 980	51 844	102 399	56 755	8 840	5 891	5 721	4 003	2 366	1 410	1 774	1 183	2 464	1 855

* Informacje dotyczące absolwentów zostały pozyskane z: Kuratorium Oświaty, Ministerstwa Edukacji Narodowej oraz ze szkół wyższych.

** Informacje dotyczące bezrobotnych absolwentów zostały pozyskane z powiatowych urzędów pracy województwa wielkopolskiego.

4. Perspektywa kształcenia w województwie wielkopolskim do 2010 roku

4.1 Absolwenci wg typów szkół

Z analizy wynika, że w latach 2007–2010 wejdzie na wielkopolski rynek pracy 98 174 absolwentów szkół ponadgimnazjalnych na poziomie zawodowym i średnim, z czego:

- Zasadnicze szkoły zawodowe ukończy 25 211 osób,
- Technika 49 804 osoby,
- Szkoły policealne 23 159 osób.

Najwięcej uczniów uczęszczających do szkół zawodowych wykształci się w zawodach sklasyfikowanych w grupach:

- sprzedawcy i demonstratorzy 3 889 osób (15,4%),
- mechanicy pojazdów samochodowych 3 748 osób (14,9%),
- kucharze 2 720 osób (10,8%),
- piekarze i cukiernicy 2 374 osoby (9,4%),
- fryzjerzy i kosmetyczki 1 921osób (7,6%),
- stolarze 1 880 osób (7,5%),
- ślusarze 1 026 osób (4,1%),
- elektromechanicy 944 osoby (3,7%),
- tapicerzy 698 osób (2,8%),
- monterzy instalacji i urządzeń sanitarnych 633 osoby (2,5%).

Liczba absolwentów, którzy ukończą edukację na poziomie średnim w latach 2007-2010 (technika i szkoły policealne) – według elementarnych grup zawodów i największej liczby wychodzących absolwentów:

- pracownicy do spraw finansowych i handlowych, w tym ekonomiści i technicy agrobiznesu 10 540 osób (14,4% ogółu uczniów w technikach), jednocześnie tylko 206 ofert pracy dla tego zawodu zarejestrowały urzędy pracy w I półroczu 2007r.,
- technicy mechanicy 5 961 osób (8,2% ogółu), 90 ofert pracy,
- technicy informatycy 5 929 osób (8,1% ogółu), 124 oferty pracy,
- organizatorzy turystyki i pokrewni, w tym technik obsługi turystycznej, hotelarstwa i organizacji usług turystycznych 5 165 osób (7,1% ogółu), 11 ofert pracy,
- agenci do spraw sprzedaży, w tym technik handlowiec i przedstawiciel handlowy 4 823 osoby (6,6% ogółu), 1 052 oferty pracy,

- technicy elektronicy telekomunikacji i pokrewni 4 709 osób (6,5% ogółu), 86 ofert,
- technicy rolnicy, leśnicy i pokrewni 4 489 osób (6,2% ogółu), 31 ofert pracy,
- dietetycy i żywieniowcy 4 280 osób (5,9% ogółu), 46 ofert pracy,
- technicy budownictwa, ochrony środowiska i pokrewni, w tym technicy architektki, budownictwa, drogownictwa, ochrony środowiska i urządzeń sanitarnych 3 476 osób (4,8% ogółu), 103 oferty pracy,
- fryzjerzy, kosmetyczki 2 097 osób (2,9% ogółu), 435 ofert pracy.

W latach 2007-2010 na rynek pracy wejdzie 99 804 absolwentów szkół wyższych. Wśród nich wyróżnić można cztery grupy zawodowe. Według grup szeregujących specjalistów zgodnie z klasyfikacją zawodów i specjalności wyliczyć można:

- specjalistów nauk fizycznych, matematycznych i technicznych - 22 953 absolwentów, w tym najwięcej:
  - inżynierów budownictwa i inżynierii środowiska 4 429 osób,
  - inżynierów i pokrewnych (w tym inspektor dozoru technicznego, inżynier automatyki i robotyki, specjalista kontroli jakości, poligraf, inżynier sprzedaży, transportu i inni) 4 241 osób,
  - inżynierów mechaników 3 776 osób.
- specjalistów nauk przyrodniczych i ochrony zdrowia 14 100 absolwentów, w tym najwięcej:
  - inżynierów rolnictwa, leśnictwa 6 557 osób,
  - specjalistów ochrony zdrowia (bez pielęgniarek i położnych) 2 425 osób,
  - specjalistów technologii żywności i żywienia człowieka 1 344 osoby.
- specjalistów szkolnictwa 2 210 absolwentów,
- pozostałych specjalistów 60 541 absolwentów, w tym najwięcej:
  - specjalistów do spraw ekonomicznych i zarządzania 33 795,
  - archeologów, socjologów i pokrewnych 7 023,
  - ekonomistów 5 662,
  - specjalistów administracji publicznej 5 100,
  - filologów i tłumaczy 3 272,
  - specjalistów do spraw finansowych 3 125.

Matematycy, farmaceuci, lekarze, biotechnolodzy, chemicy, kompozytorzy, artyści muzycy i śpiewacy to specjalności, w których kształci się najmniejsza liczba studentów w szkołach wyższych w Wielkopolsce.

4.2 Absolwenci wg grup zawodów

Największa liczba absolwentów wychodząca ze szkół do 2010 roku będzie posiadała kwalifikacje do wykonywania zawodów sklasyfikowanych w grupach zawodowych:

- pozostali specjaliści⁴ 60 541 osób (61,7% ogółu absolwentów), z czego 70% to specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania,
- pracownicy pozostałych specjalności⁵ 25 865 osób (26,3% ogółu), z czego 81% to pracownicy do spraw finansowych i handlowych,
- średni personel techniczny 25 625 osób (26,1% ogółu),
- specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych 22 953 osoby (23,4%),
- górnicy i robotnicy budowlani 2 120 osób (2,2% ogółu), z czego 485 murarzy, 636 monterów instalacji i urządzeń sanitarnych, 419 malarzy budowlanych.

Z danych zestawionych przez WUP w Poznaniu wynika, że:

- Bardzo niewielka liczba uczniów kształci się w zawodach sklasyfikowanych w grupie operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń (65 osób) z czego 44 osoby to operatorzy urządzeń odlewniczych, walcowniczych i pokrewni (ZSZ nr 2 w Śremie, ZSZ nr 1 w Krotoszynie).
- W grupie zawodowej rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy łącznie kształci się 1 285 uczniów, z czego rolników produkcji roślinnej szkoły wykształcą w ilości 251 osób, ogrodników 188.
- Pracodawcy z krajów UE zgłaszają duże zapotrzebowanie na sadowników, jednak przez najbliższe lata szkoły nie wykwalifikują młodzieży w tym zawodzie.
- Placówki oświatowe nie kształcą hodowców drobiu, zwierząt i hodowców ryb. Zaznaczyć należy jednak, że pokrewne zawody są na poziomie szkół średnich i cieszą się one znacznie większym zainteresowaniem.

---

⁴ duża grupa zawodowa w skład której wchodzi: specjaliści ds. ekonomicznych i zarządzania, prawnicy, archiwiści, bibliotekoznawcy i specjaliści informacji naukowej, specjaliści nauk społecznych i pokrewnych, specjaliści kultury i sztuki, duchowni oraz specjaliści administracji publicznej.

⁵ duża grupa zawodowa w skład której wchodzi: pracownicy ds. finansowych i handlowych, agenci biur pomagających w prowadzeniu działalności gospodarczej i pośrednicy handlowi, średni personel biurowy, urzędnicy ds. podatków, ceł i pokrewni, policjanci, funkcjonariusze Służby Więziennej i ochrony państwa, pracownicy pomocy społecznej i pracy socjalnej, pracownicy działalności artystycznej, rozrywki i sportu, pracownicy archiwów, bibliotek i informacji naukowej oraz pracownicy parafialni i świeccy krzewiciele wiary.

- Placówki oświatowe na poziomie średnim wykształcą prawie 4 tys. techników rolników, leśników i pokrewnych.
- Z grupy zawodowej robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy szkoły nie kształcą: robotników budowy dróg w tym brukarzy, monterów nawierzchni kolejowej i drogowej, tynkarzy, monterów izolacji, szklarzy w tym szklarzy budowlanych i pojazdów oraz monterów okien i żaluzji, spawaczy, elektromonterów oraz monterów linii elektrycznych (*zawód szkolny elektryk*), tkaczy, kuśnierzy, krojczych, szwaczek, hafciarek i obuwników.

4.3 Zapotrzebowanie wielkopolskich pracodawców

Zawody, na które jest duża ilość ofert pracy w Wielkopolsce, przy bardzo małej liczbie przyszłych absolwentów to:

- pracownik obsługi biurowej (technik prac biurowych) 221 osób na - 1 578 ofert,
- gospodarz budynków 0 osób na - 1 384 oferty,
- robotnik przy pracach prostych w przemyśle 0 osób na 963 oferty,
- pomoc i sprzątaczką biurowa, hotelowa 0 osób 895 ofert,
- magazynier 0 osób na 733 oferty.
- kierowca 0 osób na 2046 ofert.

Często w urzędach pracy pracodawcy poszukują pracowników z uprawnieniami możliwymi do nabycia poprzez specjalistyczne kursy. Do takich zawodów należy: kierowca, spawacz, gospodarz budynków, magazynier, robotnik przy pracach prostych w przemyśle czy w budownictwie, kasjer i sprzedawca biletów.

Pracodawcy poszukują i w perspektywie najbliższych lat poszukiwali będą również pracowników z sektora budowlanego a także przemysłowego, którzy posiadają uprawnienia do obsługi specjalistycznych maszyn i urządzeń. W większości przypadków uprawnienia takie nabywa się podczas specjalistycznych szkoleń.

Należy zaznaczyć, że z grupy zawodowej robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy szkoły nie kształcą: robotników budowy dróg w tym brukarzy, monterów nawierzchni kolejowej i drogowej, tynkarzy, monterów izolacji, szklarzy w tym szklarzy budowlanych i pojazdów oraz monterów okien i żaluzji, spawaczy, elektromonterów, monterów linii elektrycznych.

5. Podsumowanie

Reasumując analiza sytuacji absolwentów rocznika 2006/2007 na regionalnym rynku pracy, wskazuje na niedopasowanie oferty edukacyjnej wielkopolskich szkół do potrzeb kadrowych pracodawców. Zharmonizowanie kierunków kształcenia z zapotrzebowaniem na przedstawicieli konkretnych zawodów jest trudne, ze względu na dynamiczną, szybko zmieniającą się sytuację na rynku pracy w odniesieniu do kilkuletniego cyklu nauczania w szkołach ponadgimnazjalnych. Jednak na podstawie przeprowadzanych badań oraz prognoz i planów inwestycyjnych, możliwe jest wskazanie branż, w których w perspektywie kilku lat nastąpi wzrost zatrudnienia, a tym samym potrzebni będą wykwalifikowani pracownicy.

Zgodnie z pozyskanymi przez Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu danymi dotyczącymi planowanych przez samorządy inwestycji oraz na podstawie przeprowadzonego wśród pracodawców badania, a także w wyniku analizy ofert pracy zgłaszanych do powiatowych urzędów pracy w Wielkopolsce, sektorami, które będą się rozwijały najprężniej, są budownictwo i drogownictwo. W tych branżach, już obecnie występuje znaczne zapotrzebowanie na pracowników, które wzrośnie w ciągu kilku najbliższych lat. Związane jest to z wydatkowaniem środków z Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego oraz z przygotowaniem do EURO 2012. Tymczasem analiza sytuacji absolwentów w Wielkopolsce pokazuje, że we wszystkich typach szkół ponadgimnazjalnych, zawody związane z budownictwem i drogownictwem, są zawodami deficytowymi. Już na poziomie zasadniczej szkoły zawodowej, kształcą się zbyt małą liczbą fachowców w takich zawodach, jak murarz, dekarz, betoniarz, tynkarz, stolarz budowlany czy robotnik budowy dróg.